

Tillæg nr. 1
til
§ 11 MILJØGODKENDELSE
Udvidelse af svinebedriften på
Tornemarksvej 4, 4640 Faxe

F A X E K O M M N E

Registreringsblad

Titel: Tillæg nr. 1 til § 11 miljøgodkendelse af svinebedriften på
Tornemarksvej 4, Faxe

Dato for ikrafttrædelse: 8. september 2016

Bedriftens navn: Bøgekærgård

CVR-nr: 69898912

CHR-nr.: 92957

Ejendomsnummer: 3200009276

Matr. nr. 3g, Jyderup By, Faxe
5a, Jyderup By, Faxe

Adresse: Tornemarksvej 4, 4640 Faxe

Bedrifts ejer og Ansøger: Kaj Munck, Tornemarksvej 4,
4640 Faxe,

Tlf.nr.: 56725180 , Mobil: 20419080
e-mail: munck@boegekaergaard.dk

Konsulent: Landboforeningen Gefion, Ann Frost, Fulbyvej 15, 4180 Sorø
Tlf.nr.: 57865000, Mobil: 21657231
e-mail: af@gefion.dk

Tilsynsmyndighed: Faxe Kommune

Rådgiver: NIRAS, Kristina Refsgaard og Lotte Weesgaard

Kontrolleret af: Faxe Kommune, Mette Marie Birch

It-ansøgning: Skema 76999 (fiktiv) version 6 samt skema 73970 version 6

Ikke-teknisk resumé

Kaj Munck har ansøgt Faxe Kommune om tillægsgodkendelse til at udvide den eksisterende produktion på bedriften Bøgekærgård, Tornemarksvej 4, 4640 Faxe. Der søges om en udvidelse svarende til 18,01 dyreenheder (DE).

Bedriften har en eksisterende godkendelse fra 16. december 2010 efter § 11 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug. Den ansøgte udvidelse ansøges derfor som en tillægsgodkendelse til bedriftens gældende § 11 godkendelse. Tillægsgodkendelsen udgør tillæg nr. 1 til § 11 godkendelsen (2010).

Der ansøges om en udvidelse **fra:**

- 400 søer
- 10.700 smågrise (7,2-35 kg)
- 250 polte (35-102 kg)
- 2.350 slagtesvin (35-105 kg)

svarende **til 211,06 DE**

til:

- 400 søer
- 1.800 smågrise (7,1-30 kg)
- 10.300 smågrise (7,1-31 kg)
- 450 polte (31-107 kg)
- 2.750 slagtesvin (31-107 kg)

svarende til **229,07 DE**.

Udvidelsen foregår i eksisterende bygninger. Der er i svinestalden en eksisterende biologisk luftvasker til reduktion af lugt og ammoniak.

Ejendommen ligger mere end 5 km fra kategori 1 natur og mere end 3 km fra kategori 2-natur.

Bedriftens samlede udbringningsareal reduceres fra 149,15 ha til 131,50 ha. Endvidere afsættes husdyrgødning til en anden bedrift via gylleaftale.

Ca. 21 ha af ejendommens udbringningsarealer er beliggende i nitratklasse 2, ca. 8 ha af husdyrbruget udbringningsarealer er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder og ca. 21 ha er beliggende i fosforklasse 2 og 3

Husdyrgodkendelseslovens krav til ammoniak fordampning og lugt fra husdyrbruget anlæg samt fosforkrav og nitratkrav til husdyrbrugets udbringningsarealer er opfyldt i den ansøgte drift. Faxe Kommune vurderer endvidere, at husdyrbruget opfylder kravet om anvendelse af bedste tilgængelig teknik (BAT).

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Faxe Kommune godkendelse af nærværende tillæg nr. 1 til § 11 godkendelsen for bedriften Tornemarksvej 4, 4640 Faxe, på en række anførte vilkår.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	Forord	5
1.1	Læsevejledning	5
1.2	Sagens bilag.....	6
1.3	Lovgrundlag.....	6
1.4	Høring.....	6
1.5	Ændringer i forhold til udkastet.....	6
1.6	Meddelelse om godkendelse.....	6
1.7	Retsbeskyttelse	7
2	Klagevejledning og offentliggørelse	7
2.1	Klagevejledning	7
2.2	Søgsmål	8
2.3	Klageberettigede/parter.....	8
3	Tillægsvilkår for Tornemarksvej 4	10
3.1	Generelle vilkår	10
3.2	Vilkår for anlæg	11
3.3	Vilkår for arealer	13
4	Faxe Kommunes samlede vurdering	15
5	Miljøteknisk beskrivelse og vurdering	16
5.1	Høring i en anden kommune	16
5.2	Husdyrbrugets beliggenhed - landskab og afstandskrav	16
5.3	Husdyrbrugets anlæg og husdyrhold	17
5.4	Ammoniakfordampning og –deposition	21
5.5	Lugt	26
5.6	Bedste tilgængelige teknik (BAT) - anlæg mv.	28
5.7	Gødningstyper, opbevaring og håndtering	30
5.8	Arealer.....	31

Bilag 1: Oversigtskort for husdyrbrugets anlæg

Bilag 2: Staldoversigt - erstatter bilag 6 i § 11-godkendelsen (2010)

Bilag 3: Udspretningsarealer - erstatter bilag 7 i § 11-godkendelsen (2010)

Bilag 4: Udspretningsarealer, oversigtskort - erstatter bilag 8 i § 11-godkendelsen (2010)

Bilag 5: Arealer og naturtyper - erstatter bilag 12 i § 11-godkendelsen (2010)

Bilag 6: Arealer og drikkevandsinteresser - erstatter bilag 13 i § 11-godkendelsen (2010)

Bilag 7: Dokumentation/beregning for luftreanseanlæg – SKOV A/S

Bilag 8: Høringssvar og Faxe Kommunes bemærkninger

1 Forord

Kaj Munck har den 6. maj 2015 ansøgt om tillægsgodkendelse jf. husdyrgodkendelsesloven¹ til den gældende § 11 godkendelse (2010) af svinebedriften beliggende på adressen Tornemarksvej 4, 4640 Faxe.

Ansøgningen om tillægsgodkendelse omfatter udvidelse af svinebedriften fra nuværende 211,6 DE til 229,07 DE. De angivne DE er opgivet i henhold til den ved godkendelsestidspunktet gældende husdyrgødningsbekendtgørelses² definitioner.

Fordelt på de enkelte dyretyper udgør ændringen:

Dyretype	Antal dyr	
	§ 11 godkendelse (16.12.2010)	Ansøgt udvidelse
Årssøer	400	400
Smågrise	10.700 (7,2-35 kg)	1.800 (7,1-30kg) 10.300 (7,1-31 kg)
Polte	250 (35-102 kg)	450 (31-107 kg)
Slagtesvin	2.350 (35-105 kg)	2.750 (31-107 kg)

Endvidere ændres udbringningsarealet.

Med henvisning til husdyrgodkendelseslovens³ § 26 stk. 2 er alle beregninger og vurderinger i tillægsgodkendelsen foretaget på baggrund af, at svinebedriften udvides fra det tilladte dyrehold før 16. december 2010 svarende til 181,61 DE (190,53 DE jf. dagældende dyreenhedsberegning), til de nu ansøgte 229,07 DE. Den samlede udvidelse er indeholdt i fiktiv ansøgningssskema 76999, som er den ansøgning, som alle vurderinger og beregninger er foretaget efter.

Det tilladte dyrehold var før 2010 bestående af:

- 340 søer
- 8.160 smågrise (7,2-30 kg)
- 190 polte (30-100 kg)
- 2.800 slagtesvin (30-100 kg)

1.1 Læsevejledning

Tillæg nr. 1 til godkendelsen er opbygget, så nye vilkår står først sammen med bemærkninger/ konklusionerne fra den samlede vurdering af det ansøgte.

Derefter følger miljøteknisk beskrivelse og Faxe Kommunes vurdering af det ansøgte tillægsprojekt.

Tillægget omfatter udelukkende beskrivelse og vurdering af ændringer/udvidelser i forhold til § 11 godkendelsen fra 2010.

¹ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 442 af 13/05/2016 med evt. senere ændringer

² Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1318 af 26/11/2015

³ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 44 af 11/01/2016

Dog er beregninger som beskrevet tidligere i henhold til § 26, stk. 2, i husdyrgodkendelsesloven foretaget i forhold til nudriften før meddelelse af § 11 godkendelsen 16. december 2010.

Beskrivelser, vurderinger og vilkår i § 11 godkendelsen fra 2010 er fortsat gældende, medmindre andet fremgår af nærværende tillæg.

1.2 Sagens bilag

Følgende oplysninger er indgået i behandling af sagen:

- **ANSØGNING SOM TILLÆG ER BEHANDLET EFTER:** Fiktivt ansøgningskema 76999, indsendt 1. september 2015 – senest revideret som vers. 6 den 26. februar 2016. Belyser den samlede udvidelse fra 2007 på 181,61 DE til den ansøgte udvidelse på 229,07 DE.
- Ansøgningskema 73970 indsendt 6. maj 2015, senest revideret som vers. 6 den 22. februar 2016, med bilag. Belyser udvidelsen fra gældende godkendelse på 211,06 DE til den ansøgte udvidelse ved tillæg nr. 1 på 229,07 DE
- Supplerende oplysninger i perioden august 2015– april 2016.
- § 11 godkendelse af svinebedriften på Tornemarksvej 4, 4640 Faxe, af 16. december 2010 inkl. bilag.

1.3 Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til reglerne i husdyrgodkendelsesloven, husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² samt Miljøstyrelsens web-vejledning for miljøregulering af husdyrhold⁴.

1.4 Høring

Udkastet til tillægsgodkendelsen har været i høring ved ansøger, ansøgers konsulent, ejere af forpagtede arealer og aftalearealer samt naboer (se liste under afsnit 2.3) i 3 uger fra den 11. juli til 1. august 2016.

Der er indkommet 4 høringssvar med bemærkninger til udkastet.

Bemærkninger til partshøringen (høringssvar) samt kommunens kommentarer til disse fremgår af bilag 8.

1.5 Ændringer i forhold til udkastet

Der er ikke foretaget ændringer som følge af de indkomne høringssvar.

1.6 Meddelelse om godkendelse

På grundlag af de foreliggende oplysninger meddeler Faxe Kommune hermed godkendelse til udvidelsen af svinebedriften på Tornemarksvej 4, 4640 Faxe. Godkendelsen meddeles som tillæg nr. 1 til husdyrbrugets eksisterende § 11 godkendelse fra 16. december 2010. Tillægsgodkendelsen meddeles ud fra ansøgningsmaterialet samt på de vilkår, der fremgår af tillægget.

Det er Faxe Kommunes samlede vurdering, at udvidelsen med de stillede vilkår **ikke** vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Tillægsgodkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må derfor **ikke** ske udvidelse eller ændring i dyreholdet, herunder stalde, gødningsopbevaringsanlæg, udspretningsareal og lignende, før ændringen er anmeldt og godkendt af Faxe Kommune.

Vilkår i § 11 godkendelsen (16.12.2010) er fortsat gældende, medmindre andet fremgår af dette tillæg nr. 1. Dette betyder, at husdyrbruget skal overholde vilkår i både tillæg nr. 1 og i § 11-godkendelsen, medmindre vilkåret er ophævet i forbindelse med meddelelsen af dette tillæg nr. 1.

Ophævede vilkår i § 11-godkendelsen er anført i vilkår 1 i dette tillæg nr. 1.

⁴ Link: <http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.Default.aspx>

Bedriften skal, udover denne miljøgodkendelse, også leve op til de enhver tid gældende love og bekendtgørelse for landbrug. Dette gælder også selvom reglerne kan være skærpede i forhold til denne godkendelse.

1.7 Retsbeskyttelse

Med dette tillæg til miljøgodkendelsen følger 8 års retsbeskyttelse gældende for de forhold og vilkår, som er godkendt med dette tillæg nr. 1.

Kommunen kan dog i særlige tilfælde meddele forbud eller påbud, før der er forløbet 8 år, jf. § 40, stk. 2 i husdyrgodkendelsesloven.

Hvis det meddelte tillæg ikke har været udnyttet helt eller delvist i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet. Fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

Retsbeskyttelsen for vilkår i § 11 godkendelsen (2010) ændres ikke som følge af dette tillæg nr. 1. Disse vilkår har fortsat samme retsbeskyttelse, som er beskrevet i § 11 godkendelsen.

2 Klagevejledning og offentliggørelse

Tillægget offentliggøres på Faxe Kommunes hjemmeside, www.faxekommune.dk, 8. september 2016 og afgørelsen bliver desuden annonceret i lokalaviserne Faxe Bugten og Haslev Posten.

Afgørelsen om tillægget er fremsendt til ansøger, dennes konsulent, klageberettigede organisationer, samt øvrige personer, der i høringsperioden har bedt om at få afgørelsen tilsendt. (se sidste del af listen i afsnit 2.3)

2.1 Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages inden 4 uger efter offentliggørelse, jf. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, kapitel 7. Det vil sige, at eventuel klage skal være modtaget senest den 6. oktober 2016.

Enhver, der har væsentlig individuel interesse i sagen, samt en række foreninger og organisationer m.v. kan påklage kommunens afgørelse.

Såfremt afgørelsen påklages, vil dette blive meddelt ansøger.

Udnyttelse af tillægget

Ifølge husdyrgodkendelseslovens § 81 har en klage over tillægget ikke opsættende virkning. Det betyder, at tillægget kan udnyttes uanset eventuelle klager, men dette begrænser dog ikke Natur- og Miljøklagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve Faxe Kommunes afgørelse.

Klage skal ske gennem "Klageportalen"

Klage over afgørelsen skal ske til Natur- og Miljøklagenævnet ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning, Klageportalen.

Link til Klageportalen findes på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Som klager skal du logge på borger.dk eller virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til Faxe Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Vejledning om anvendelse af Klageportalen findes på borger.dk. På Natur- og Miljøklagenævnet hjemmeside (www.nmkn.dk) findes desuden information om, hvordan man klager via Klageportalen, bl.a. korte videovejledninger, "spørgsmål og svar" samt telefonnummer og e-mailadresse til supportfunktionen i Natur- og Miljøklagenævnet.

Selve Klageportalen indeholder korte hjælpetekster, som vejleder klageren gennem forløbet med indsendelse af en klage, herunder hvilke konkrete informationer der skal sendes med.

Gebyrregler

Når du klager, skal du betale et gebyr på 500 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside – www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis:

- klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Natur- og Miljøklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Fritagelse for anvendelse af Klageportalen

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det.

Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning om dette til Faxe Kommune. Faxe Kommune videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

2.2 Søgsmål

Denne afgørelse kan indbringes for domstolene, jf. husdyrgodkendelseslovens § 90. En eventuel sag skal være anlagt inden 6 måneder efter annonceringen af afgørelsen.

2.3 Klageberettigede/partner

Orienteret om meddelelse af denne godkendelse er:

- Ansøger: Kaj Munck, Tornemarksvej 4, 4640 Faxe, munck@boegekaergaard.dk
- Ansøgers konsulent: Ann Frost, Landboforeningen Gefion, Fulbyvej 15, 4180 Sorø, af@gefion.dk
- Ejere af forpagtede arealer:
 - Per Hansen, Tornemarksvej 10, 4683 Rønnede
 - Michael Jørgensen, Ellebækvej 5, 4640 Faxe
 - Lars Larsen, Præstøvej 7, 4640 Faxe
 - Annete/Frans Wennich, Hylledevej 22a, 4683 Rønnede
 - Heidi Wandborg, Ulhøjvej 4, 4640 Faxe
 - Peter Hedebo Olsen/ Lisbeth Andersen, Faxevej 31C, 4654 Faxe Ladeplads
- Ejere af aftalearealer:

- Strandegård, St. Elmuevej 2, 4640 Faxe
 - Kim Hansen, Jyderupvej 5, 4640 Faxe
 - Flemming Hjorthøj, Højgårdsvej 42. 4683 Rønnede
- Naboer og omkringboende indenfor konsekvensradius (586 m):
 - Jyderupvej 18
 - Jyderupvej 19
 - Jyderupvej 21
 - Jyderupvej 18
 - Jyderupvej 19
 - Jyderupvej 21
 - Jyderupvej 18
 - Jyderupvej 19
 - Jyderupvej 21
 - Jyderupvej 18
 - Jyderupvej 19
 - Jyderupvej 21
 - Jyderupvej 18
 - Jyderupvej 19
 - Jyderupvej 21
 - Jyderupvej 18
 - Jyderupvej 19
 - Jyderupvej 21
 - Jyderupvej 18
 - Jyderupvej 19
 - Jyderupvej 21
- Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning, Haraldsgade 53, 2300 København Ø, svana@svana.dk
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Sjælland, sst@sst.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Worsaaegade 1, 7100 Vejle, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, c/o Kontorhjælpen, NP Danmarksvej 79, 8732 Hovedgård, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø., dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Lokalafdeling Faxe, faxe@dn.dk
- Friluftsrådet, Region Øst, v/Poul Petersen, poulp@get2net.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V., natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdeling Faxe E-post: faxe@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4 B, 2200 København N., info@ecocouncil.dk

3 Tillægsvilkår for Tornemarksvej 4

3.1 Generelle vilkår

Ophævede vilkår

1. Følgende vilkår i § 11 godkendelse fra 16. december 2010 ophæves:
 - Vilkår 7 og 8
 - Vilkår 15, 16, 17, 18, 19, 20 og 21
 - Vilkår 22, 23 og 24
 - Vilkår 31 og 32
 - Vilkår 63, 64, 65 og 66
 - Vilkår 70, 71, 72, 73 og 74

Drift og indretning

2. Tillæg nr. 1 til § 11 godkendelsen fra 16.12.2010 omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Tornemarksvej 4, 4640 Faxe, samt de udspretningsarealer, der er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 92957 og CVR nr. 69898912.
3. Vilkårene i dette tillæg nr. 1 skal, hvis andet ikke er anført, være opfyldt fra den dato, hvor tillægget træder i kraft. Tillægget bortfalder, såfremt det ikke er udnyttet inden 2 år efter tillæggets meddelelse.
4. Bedriften skal indrettes og drives i overensstemmelse med vilkår og oplysninger i § 11 godkendelsen fra 16.12.2010 samt med de ændringer, der fremgår af dette tillæg nr. 1.
5. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af både § 11 godkendelsen fra 16.12.2010 og nærværende tillæg nr. 1 til godkendelsen på husdyrbruget. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendte med relevante vilkår.

Bemærkninger

- Ophævede vilkår

Tillæg nr. 1 giver anledning til ændring af visse vilkår i § 11-godkendelsen.

De nævnte vilkår i vilkår 1 ophæves hermed ved meddelelse af tillæg nr.1 til § 11 godkendelsen (2010) og erstattes af de øvrige vilkår i tillæg nr. 1.

- Drift og indretning

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug, og der er indsat et dyrehold svarende til den ansøgte produktion.

Årsproduktion

Bedriften tillades drevet med en årsproduktion på maksimalt 229,1 DE, fordelt på:

- 400 årssøer
- 1.800 smågrise, 7,1-30 kg (260 stipladser)
- 10.300 smågrise, 7,1-31 kg (1585 stipladser)
- 450 polte, 31-107 kg (113 stipladser)
- 2.750 slagtesvin 31-107 kg (688 stipladser)

3.2 Vilkår for anlæg

Lugt

6. I staldbygningerne "Gl. løbe-/drægtighedsstald" (bygning 1, jf. bilag 1) og "Gl. smågrisestald" (bygning 2, jf. bilag 1) må der maksimalt være følgende dyrehold og stipladser:

"Gl. løbe-/drægtighedsstald" (Bygning 1, bilag 1):

- 50 stipladser til årssøer m. individuel opstaldning og delvist spaltegulv
- 15 stipladser til årssøer m. individuel opstaldning og fast gulv

"Gl. smågrisestald" (Bygning 2, bilag 1):

- 260 stipladser til smågrise (7,1-30 kg), toklimastald

Miljøteknologi – reduktion af lugt og ammoniak fordampning

Biologisk luftrensning

7. Afgangsluften fra stalden benævnt "slagtesvinestalden afdeling med fem sektioner" skal renses ved brug af biologisk luftvasker.
8. Luftrensningsanlægget skal være i drift kontinuerligt året rundt.
9. Ventilationssystemet skal være dimensioneret til at luftrensningsanlægget behandler 19.980 m³ luft pr. time, hvor 19.980 m³ luft pr. time svarer til 34 % af den maksimale dimensionerede ventilationskapacitet fra staldafsnit benævnt

- Årsproduktion

De angivne DE er beregnet i henhold til den ved godkendelsestidspunktet gældende omregningsfaktor i husdyrgødningsbekendtgørelses bilag 1's definitioner.

Vilkår og **Error! Reference source not found.** erstatter vilkår 7 og 8 i § 11 godkendelsen (2010).

Bemærkninger

- Lugt

Da staldbygningerne "Gl. løbe-/drægtighedsstald" (bygning 1, jf. bilag 1) og "Gl. smågrisestald" (bygning 2, jf. bilag 1) ligger mindre end 50 m fra nærmeste nabobeboelse (Tornemarksvej 2) og da lugtberegningerne viser, at lugtgeneafstanden til nærmeste nabo akkurat overholdes, stilles der vilkår til, at husdyrsammensætningen og antal stipladser ikke overstiger ansøgningsmaterialets oplysninger, som ligger til grund for lugtgeneberegningerne i ansøgningssystemet.

Husdyrgodkendelseslovens § 6 angiver, at der ikke må ske etablering, ændring eller udvidelse i staldanlæg på et husdyrbrug, hvis disse staldanlæg er beliggende mindre end 50 m fra nærmeste nabobeboelse.

- Miljøteknologi – reduktion af lugt og ammoniak fordampning

Vilkår 7-18 erstatter vilkår 15-21 samt vilkår 31-32 i § 11-godkendelsen (2010).

Der er i stalden benævnt "slagtesvinestalden afdeling med 5 sektioner"(der er 6 sektioner) installeret et biologisk luftrensningsanlæg (SKOV A/S), som er godkendt i Teknologilisten som teknik til reduktion af lugt og ammoniak fra husdyrbrug. De stillede vilkår er jf. teknologilistens vilkår for et biologisk luftrenseanlæg fra SKOV A/S - Farm AirClean BIO Flex-2step.

"slagtesvinestalden med 5 sektioner". De første 0 – 19,980 m³ luft pr. time udsugningsluft skal altid ledes gennem luftrensningsanlægget.

10. Luftrensningsanlægget skal være forsynet med differenstrykmåler, vandmåler samt alarm/ledningsevnesensor.

Ledningsevnesensoren skal være placeret i bundkar til filter 2.

11. Luftrensningsanlæggets ledningsevne skal være indstillet iht. Fabrikantens anbefalinger og ikke overstige 15 millisekund (mS)/cm.

12. Tryktabet over luftrensningsanlægget må ikke overstige 45 pascal (Pa) 2 step anlæg.

13. Luftrensningsanlægget skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.

14. Det skal indføres i driftsjournalen hvornår der er foretaget vedligehold af anlægget og hvad der evt. er foretaget for at rette fejl og mangler.

15. Der skal føres en logbog for luftrensningsanlægget, hvori følgende registreres:

- Ledningsevnen (som minimum på timebasis)
- Luftrensningsanlæggets driftstid
- Månedlige målinger af vandforbruget
- Månedlige målinger af tryktabet
- Tidspunkter for rengøring/skiftning af filtre
- Enhver form for driftsstop med angivelse af årsag og varighed.

16. Der skal indgås en skriftlig aftale med producenten/leverandøren om serviceeftersyn af luftrensningsanlægget. Luftrensningsanlægget skal kontrolleres af producenten mindst hver fjerde måned. Kalibrering af ledningsevnesensoren skal foretages mindst én gang årligt. Serviceaftalen med producenten skal opbevares på husdyrbruget.

17. Tilsynsmyndigheden skal underrettes, såfremt luftrensningsanlægget er ude af drift i en periode på mere end 1 uge.

18. Logbogen/elektronisk registrering samt kontrolrapporter samt dokumentation for kalibrering af ledningsevnesensoren skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og

Anlægget kan reducere ammoniak fordampningen med op til 88 % og lugt med op til 74 % ifølge Teknologilistens⁵ oplysninger på meddelelsetidspunktet for tillæg nr. 1. I ansøgningen er der anvendt en effekt på 40 % for lugtrensning og 33 % for ammoniakreduktion. Beregninger fra producent viser, at ved rensning, af den i vilkåret krævede luftmængde, vil der kunne opnås en teoretisk renseseffekt på 47 % for lugt og endnu højere for ammoniak. Se dokumentation i bilag 7.

I § 11 godkendelsen (2010) er der stillet vilkår til installering af kemisk luftvasker (vilkår 15-21). Ændring af luftrensningsanlægget til et biologisk luftrensningsanlæg er efterfølgende accepteret af Faxe Kommune ved tilsyn den 4. juli 2013 (jf. tilsynsnotat dateret 10. juli 2013). Hvorfor vilkårene er ændret i overensstemmelse hermed.

[gi-og-bat/teknologilisten/gaa-til-teknologilisten/luftrensning/#](#)

forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Fodring

19. Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som P ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end 1.810 kg P pr. år.

"P ab dyr pr. slagtesvin" beregnes ud fra følgende ligning:

P ab dyr pr. slagtesvin = ((afgangsvægt – indgangsvægt) x FEsv pr. kg tilvækst x gram fosfor pr.

FEsv/1000) – ((afgangsvægt – indgangsvægt) x 0,0055 kg P pr kg tilvækst). = ((107-31)x2,85x4,54/1000)-((107-31)x0,0055)=0,5654 kg P ab dyr pr. slagtesvin.

20. Der skal føres en logbog eller produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:

- antal producerede dyr
- gennemsnitlige vægtintervaller (indgangs-, og afgangsvægt/slagtevægt)
- foderforbrug pr. kg tilvækst
- det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEsv i foderblandingerne.

21. P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september år (for eksempel 2016) til 15. februar i år (for eksempel 2018).

22. Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.

23. Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

3.3 Vilkår for arealer

- Fodring

Vilkår og **Error! Reference source not found.** erstatter vilkår 22-24 i § 11 godkendelsen (2010).

Der er stillet vilkår om foderkorrektion i overensstemmelse med ansøgningsmaterialets oplysninger og ud fra Miljøstyrelsens teknologiblad ”

Foderkorrektion foretages med henblik på at begrænse N og P-udskillelsen fra dyrene.

Bemærkninger

Udbringning

24. Der må kun udbringes husdyrgødning på de ansøgte udbringningsarealer (131,50 ha ejet/forpagtet areal).
25. På egne og forpagtede udspretningsarealer, jf. vilkår 24, må der årligt udbringes maksimalt 170,1 DE husdyrgødning.
26. Der skal altid være mindst 2 %-point ekstra med efterafgrøder udover Plantedirektoratets krav mht. til pligtige efterafgrøder på egne og forpagtede udspretningsarealer.
27. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning.
28. Efterafgrøder må ikke erstattes af 100 % vintersæd
29. Aftalearealerne skal tilføres overskydende husdyrgødning fra bedriften (mængden > 170,1 DE), der skal derfor foreligge dokumentation for, at en mængde svarende til en mængde på op til 59 DE, fraføres og udspredes på aftalearealer.
30. Der må kun ske afsætning af husdyrgødning til udspretning på de i ansøgning angivne aftalearealer (jf. bilag 4) samt i henhold til gældende regler.
31. Der skal foreligge skriftlige aftaler for afsætning af husdyrgødning på aftalearealerne, inden der foretages udbringning af husdyrgødning på disse arealer. Aftalen skal som minimum indeholde oplysninger om leverandørens og modtagerens navn, adresse og CVR-nummer, samt hvor mange kg kvælstof og hvor mange kg fosfor aftalen omfatter. Dokumentation for aftalen skal fremvises på forlangende.
32. Der skal føres en journal, der viser aftaler om udbringning af husdyrgødning fra bedriften. Aftalearealernes størrelse, placering, ejerforhold samt tidshorisont for indgåede aftaler skal være oplyst.
33. På aftalearealerne må der afsættes flg. til hver bedrift:

Bedrift	Areal	Samlet mængde

- Udbringning

Vilkår 24-34 erstatter vilkår 63-66 samt vilkår 70-74 i § 11-godkendelsen (2010).

Beskyttelsesniveau

Alle arealer har tidligere modtaget husdyrgødning. Der er indsendt mark og gødningsplaner for dette. I det ansøgte projekt benyttes er husdyrtrykket 1,29 DE/ha på udspretningsarealerne. De generelle krav til udvaskning af kvælstof og fosfor til overfladevand og grundvand er overholdt.

Ingen af arealerne ligger indenfor 1000 m til § 7 natur. Faxe Kommune vurderer, at ammoniakfordampningen fra udbringning af husdyrgødning ikke vil medføre en væsentlig merbelastning af beskyttede naturtyper.

Godkendelsen omfatter ikke udbringning af husdyrgødning på arealer, der er registrerede som beskyttede naturtyper. Det kan konstateres at harmoniarealet er overholdt.

Der er udspretningsarealer i nitratklasse 2 i fosforklasse 2 og fosforklasse 3 samt i nitratfølsomme indvindingsområder. Der fastsatte vilkår er indført for at overholde beskyttelsesniveauet for disse udpegninger.

Se oversigt over arealer i bilag 8.

Aftalearealer og § 16

I ansøgningen indgår 3 gylleaftagere (aftalearealer). Aftalearealerne fra Kim Hansen, Jyderupvej 5, 4640 Faxe og aftalearealer fra Flemming Hjortshøj (benævnt "Jørgen" i ansøgning) er ikke beliggende i nitrat- eller fosforklasse, og det er vurderet at der ikke er behov for § 16 godkendelse.

Gylleaftalen med Strandegård, St. Elmuevej 2, 4640 Faxe er til arealer der ligger i nitrat- og fosforklasse. Strandegård har en § 16-godkendelse på disse arealer til modtagelse af husdyrgødning, hvorfor disse arealer ikke behandles yderligere her.

		husdyrgødning
Strandegård St. Elmuevej 2 4640 Faxe (CVR 59371215)	352,34 ha (Eks. § 16)	48,5 DE
Kim Hansen Jyderupvej 5 4640 Faxe	4,45 ha (Kim Hansen)	Op til 6,23 DE
Flemming Hjortshøj Højgårdsvej 42 4683 Rønnede	4,83 ha (Jørgen)	Op til 6,76 DE
I alt		59 DE

34. Afsætning af husdyrgødning til udspredning på andre aftaler end angivet i vilkår 3431 må ikke foretages uden godkendelse fra Faxe Kommune.

4 Faxe Kommunes samlede vurdering

På baggrund af ansøgningsmaterialet samt Faxe Kommunes registreringer af områdets grundvands-, vandløbs- og naturforhold har kommunen vurderet, at tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, **ikke** vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Det er derfor Faxe Kommunes opfattelse at:

- udvidelsen kan ske under hensyntagen til de landskabelige værdier.
- driften kan ske uden væsentlig gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.)
- bedriften drives under anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT),
- der er sikret en tilfredsstillende beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning.

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger, overholder udvidelsen afskæringskriterierne, derfor meddeler Faxe Kommune miljøgodkendelse til bedriften på en række vilkår.

Følgende forhold er uændret ift. gældende godkendelse:

- Planforhold – dvs. bygninger mv.- Ingen nye anlæg
- Kloakforhold
- Vaskeplads
- Beredskabsplan/-forhold
- Risici mv
- Anlægsophør
- Opbevaring af foder
- Lysgener, støv og støj (betydning vurderes at være minimal)
- Døde dyr (betydning vurderes at være minimal)
- Affald
- Kemikalier mv.
- Oliekanke osv.
- Transport
- Egenkontrol
- Management

Følgende forhold kan blive påvirket ved dette tillæg og er derfor vurderet i nedenstående kapitel 5:

- Dyrehold og gener
- Ammoniak fordampning
- Gødningsproduktion og -opbevaring
- Udbringning
- Arealberegninger – N og P
- Spildevand
- Vandforbrug/Drikkevand
- Energi
- BAT
- Foder

5 Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

I henhold til husdyrgodkendelseslovens⁶ § 26 stk. 2, skal kommunen ved ansøgning om etablering, udvidelse eller ændring af et husdyrbrug foretage en samlet vurdering af alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden den 1. januar 2007 på husdyrbruget, inklusive bedriftens arealer, dog højst over en 8-årig periode.

Alle vurderinger samt beregninger af ammoniakfordampning, lugt samt udvaskning af N og P fra udbringningsarealerne er derfor foretaget ud fra, at svinebedriften udvides fra det tilladte dyrehold før 16. december 2010 bestående af 340 søer, 8.160 smågrise (7,2-30 kg), 190 polte (30-100 kg) og 2.800 slagtesvin (30-100 kg), svarende til 181,61 DE (jf. gældende DE beregning), til de nu ansøgte 229,07 DE.

5.1 Høring i en anden kommune

Alle udbringningsarealer er beliggende i Faxe Kommune og alle anlæg hørende til husdyrbruget er beliggende mere end 1 km fra nærmeste nabokommunegrænse. Det er derfor ikke relevant at foretage høring af nabokommuner i behandlingen af ansøgningen om tillægsgodkendelse.

5.2 Husdyrbrugets beliggenhed - landskab og afstandskrav

Der sker ingen bygningsmæssige ændringer, da de eksisterende bygninger kan indeholde den ansøgte udvidelse i antal dyr.

Der sker ingen ændring i gødningsopbevaringsanlæg.

Afstanden til nærmeste byzone er ca. 1,6 km til Rønnede, mens nærmeste samlede bebyggelse (Hyllede) er beliggende ca. 1,4 km fra husdyrbruget.

Nærmeste nabo er Tornemarksvej 2, som ligger ca. 40 m fra nærmeste staldbygning (staldbygning 1 og 2, jf. bilag 1). Staldbygning 1 og 2 er hhv. Gl. løbe-/drægtighedsstald og Gl. Smågrise stald.

I § 11 godkendelsen (2010) er der angivet, at der ikke kan ske udvidelse af dyreholdet i staldbygningerne 1 og 2, da disse bygninger ligger mindre end 50 m fra nabobeboelse.

Den ansøgte udvidelse i dyreholdet vil ikke ske i de gamle staldbygninger nærmest nabobeboelsen. I disse bygninger vil der enten være uændret eller nedsat antal dyreenheder.

Faxe Kommunes vurdering

Da der ikke sker anlægs- og/eller bygningsmæssige ændringer i tilknytning til den ansøgte udvidelse, vurderer Faxe Kommune, at det ansøgte ikke vil påvirke og ændre landskabsmæssige forhold.

Da der ikke sker anlægsmæssige ændringer i den ansøgte udvidelse, skal den ansøgte udvidelse ikke vurderes i forhold til afstandskravene i husdyrgodkendelseslovens § 8.

Faxe Kommune vurderer derfor, at beskrivelser og vurderinger i § 11 godkendelsen (2010) omkring husdyrbrugets beliggenhed og afstandsforhold fortsat er gældende.

Faxe Kommune vurderer endvidere, at idet udvidelsen *ikke* foretages i de gamle staldbygninger nærmest nabobeboelsen, Tornemarksvej 2, er udvidelsen ikke i konflikt med § 6, stk. 1, punkt 4, i husdyrgodkendelsesloven, som angiver, at etablering af anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder, der medfører forøget forurening, ikke er tilladt i en afstand mindre end 50 m fra en nabobeboelse. Udvidelsen i dyreholdet foretages i driftsbygninger beliggende mere end 50 m fra nabobeboelsen. I de gamle staldbygninger nærmest nabobeboelsen vil dyreholdet være uændret eller reduceret. Der sker ingen ændring ift. lageranlæg ifm. det ansøgte tillægsprojekt.

5.3 Husdyrbrugets anlæg og husdyrhold

5.3.1 Husdyrholdets størrelse

Tabel 1 angiver husdyrholdets størrelse i hhv. den ansøgte produktion, den § 11-godkendte produktion og den oprindelige tilladte produktion inden § 11 godkendelsen.

Tabel 1: Husdyrbrugets dyrehold. Dyreenheder er beregnet efter bilag 1 i Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1318 af 26/11/2015

Dyreart	Nudrift før 16. dec. 2010		§ 11 godkendelse (2010)		Fremtidig	
	Antal	DE	Antal	DE	Antal	DE
Årssøer	340	77,08	400	90,68	400	90,68
Smågrise	8.160 (7,2-30 kg)	36,23	10.700 (7,2-35 kg)	57,86	1.800 (7,1-30 kg) 10.300 (7,1-31 kg)	55,72
Polte	190 (30-100 kg)	4,32	250 (35-102 kg)	5,71	450 (31-107 kg)	11,63
Slagtesvin	2.800 (30-100 kg)	63,98	2.350 (35-105 kg)	56,81	2.750 (31-107 kg)	71,04
I alt		181,6 DE		211,1 DE		229,07 DE

Faxe Kommunes vurdering

Af Tabel 1 fremgår, at den ansøgte udvidelse i husdyrproduktionen svarer til en udvidelse på samlet ca. 47,5 DE (beregnet ud fra den på nuværende tidspunkt gældende omregningsfaktor, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen) i forhold til den oprindeligt tilladte produktion inden § 11 godkendelsen blev meddelt i 2010. Antallet af dyr øges i den ansøgte produktion for både årssøer, smågrise og polte. Desuden øges gennemsnitsvægten for polte og slagtesvin.

Ved § 11 godkendelsen i 2010 blev der givet tilladelse til en produktion på i alt 211,1 DE (beregnet ud fra den på nuværende tidspunkt gældende omregningsfaktor, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen). Sammenlignet med den § 11 godkendte produktion, ansøges der i nærværende tillægsgodkendelse om en udvidelse på i alt ca. 18 DE. Ændringen udgøres af et øget antal smågrise med en lavere gennemsnitsvægt samt et øget antal slagtesvin og polte, begge med en højere gennemsnitsvægt.

Med ændringen af husdyrholdets sammensætning skal § 11 godkendelsens vilkår 7 og 8 omkring godkendt årsproduktion erstattes af nye vilkår i tillægsgodkendelsen.

Faxe Kommune stiller derfor i tillæg nr. 1 vilkår til den nye godkendte årsproduktion. Disse nye vilkår erstatter vilkår 7 og 8 i § 11 godkendelsen (2010). Der stilles desuden vilkår til de i ansøgningen angivne vægtintervaller og antal stipladser, da disse indgår som grundlag for beregningerne i ansøgningsystemet Husdyrgodkendelse.dk, bl.a. i forhold til lugtgener fra husdyrproduktionen.

5.3.2 Driftsbygninger og staldindretning

I bilag 1 er vist et oversigtskort over husdyrbrugets driftsbygninger. Gult markerede bygninger er staldbygninger. Indretning af staldbygninger fremgår af Tabel 2.

Tabel 2: Husdyrbrugets staldbygninger og -indretning. Bilag 1 angiver staldbygning med gul markering.

Bygning-nr. (jf. bilag 1)	Navn	Staldsystem	Stipladser	Dyrehold	
				Type	Antal
1	Gl. løbe-/drægtighedsstald	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	50	Årsso	53
		Individuel opstaldning, fast gulv	15	Årsso	17
2	Gl. smågrisestald	Toklimastald, delvis spaltegulv	260	Smågrise	1.800
3	Gl. farestald	Kassestier, delvis spaltegulv	24	Årsso	70
4	Slagtesvinestald 3 sektioner	Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv	150	Slagtesvin	600
		Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv	113	Polte	450
5	Slagtesvinestald 5 sektioner	Delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv	538	Slagtesvin	2.150
6	So-smågrisestald	Toklimastald, delvis spaltegulv	1585	Smågrise	10.300
		Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv	220	Årsso	330
		Kassestier, delvis spaltegulv	96	Årsso	330

Der sker ingen ændringen i husdyrbrugets driftsbygninger og staldindretning som følge af udvidelsen i dyreholdet.

Faxe Kommunes vurdering

Da udvidelsen ikke omfatter ændringer i driftsbygninger og staldindretning, vurderer Faxe Kommune, at udvidelsen ikke giver anledning til ændring af vilkår omkring driftsbygninger og staldindretning i § 11 godkendelsen (2010).

5.3.3 Energi og ressourcer

Ansøger forventer, at husdyrbrugets nuværende elforbrug på ca. 40.000 kWh vil stige til ca. 44.000 kWh, svarende til en stigning på ca. 1 %.

Faxe Kommunes vurdering

Faxe Kommune vurderer, at en stigning i energiforbruget på ca. 1 % sammenholdt med det nuværende elforbrug for den § 11 godkendte produktion er rimelig i forhold til udvidelsen, som udgør ca. 8,5 % i antal dyreenheder i forhold til dyreholdet i § 11 godkendelsen (2010).

Faxe Kommune vurderer, at vilkår samt beskrivelser og vurderinger omkring energi og ressourcer i § 11 godkendelsen (2010) fortsat er tilstrækkelige til at sikre, at der er fokus på energibesparelse i den daglige drift.

5.3.4 Vandforbrug

Ansøger forventer, at husdyrbrugets nuværende vandforbrug på ca. 8.000 m³ vil stige til ca. 9.000 m³.

Faxe Kommunes vurdering

Med den ansøgte udvidelse vil vandforbruget stige med ca. 12,5 % ifølge ansøgningen. Baseret på dyreenheder vil husdyrholdet stige med ca. 8,5 %. Den procentvise stigning i vandforbruget er dermed større end udvidelsen i antal dyreenheder.

Sammenholdes vandforbruget med antallet af stipladser i husdyrbruget, ses det, at det gennemsnitlige vandforbrug per stiplads er mindre i den ansøgte drift end i nuværende drift. Antallet af stipladser i § 11 godkendelsen (2010) udgør i alt 2.213 stk., mens der er ansøgt om 3.051 stipladser i tillægsgodkendelsen. Dette svarer til et vandforbrug på 3,6 m³/stiplads i de nuværende forhold og 2,9 m³/stiplads i den ansøgte drift. Da der er tale om en ændring i husdyrsammensætningen (smågrise, årssøer og slagtesvin), kan opgørelsen i m³/stiplads kun bruges som et fingerpeg om, hvorvidt det øgede vandforbrug er acceptabelt.

Faxe Kommune vurderer, at det øgede vandforbrug virker rimeligt i forhold til den ansøgte udvidelse i husdyrholdets størrelse.

Årlig registrering af vandforbrug kan være hensigtsmæssigt for at følge forbruget og opdage evt. utilsigtet overforbrug og vandspild (f.eks. ved læk). Faxe Kommune stiller dog ikke vilkår til registrering af årligt vandforbrug, da et sådan vilkår i henhold til Miljøstyrelsens Webvejledning kun bør stilles til store husdyrbrug (§ 12 i husdyrgodkendelsesloven).

5.3.5 Spildevand

Ansøger oplyser, at den ansøgte drift ikke vil give anledning til ændringer i spildevandsproduktion og – håndtering/ bortskaffelse.

Faxe Kommunes vurdering

Faxe Kommune vurderer, at tillæg nr. 1 ikke giver anledning til ændring af beskrivelser, vurderinger og vilkår omkring spildevandsproduktion, håndtering og bortskaffelse i § 11 godkendelsen (2010).

5.3.6 Foder og ensilage

Forbrug af foder og halm forventes at stige med en faktor 1,1 i forhold til forbruget beskrevet i § 11 godkendelsen (2010).

Der sker ingen ændringer i opbevaring og håndtering af foder og halm sammenholdt med beskrivelserne i § 11 godkendelsen (2010).

Faxe Kommunes vurdering

Faxe Kommune vurderer, at idet der ikke sker ændringer i opbevaring og håndtering af foder og halm, giver det ikke anledning til ændret vurdering og vilkår i § 11 godkendelsen (2010) i forhold til foderopbevaring og – håndtering.

5.3.7 Støj

Der etableres ikke nye støjende anlæg i forbindelse med udvidelsen. Det vurderes, at udvidelsen i dyreholdet ikke vil føre til væsentlig ændring af støjforholdene på husdyrbruget sammenlignet med den § 11 godkendte produktion.

Faxe Kommunes vurdering

Faxe Kommune vurderer derfor, at tillægsgodkendelsen ikke giver anledning til ændring af støjvilkårene i § 11 godkendelsen (2010).

5.3.8 Skadedyr, fluer mm.

Udvidelsen af dyreholdet vurderes ikke at medføre forøgede gener fra skadedyr sammenholdt med den eksisterende produktion.

Faxe Kommunes vurdering

Tillægsgodkendelsen giver derfor ikke anledning til ændring af vilkår omkring skadedyrsbekæmpelse mv. i § 11 godkendelsen (2010).

5.3.9 Støv

Den ansøgte udvidelse vil ikke medføre flere støvgener fra husdyrbruget sammenlignet med den eksisterende produktion.

Faxe Kommunes vurdering

Faxe Kommune vurderer derfor, at der ikke er grundlag for ændring af vilkår i § 11 godkendelsen (2010) omkring støvforhold og –gener i forbindelse med den ansøgte udvidelse af dyreholdet.

5.3.10 Lys

Der sker ingen ændringer i lysforholdene på husdyrbruget i den ansøgte drift.

Faxe Kommunes vurdering

Tillægsgodkendelsen giver derfor ikke anledning til ændring af beskrivelse, vurdering og vilkår omkring lysforholdene i § 11 godkendelsen (2010).

5.3.11 Affald og døde dyr

Der sker ingen ændringer i affaldshåndteringen på husdyrbruget sammenlignet med beskrivelsen i § 11 godkendelsen (2010).

Ansøger forventer, at affaldsproduktionen beskrevet i § 11 godkendelsen (2010) vil øges med en faktor 1,1. Tilsvarende forventes det, at antallet af døde dyr vil øges med en faktor 1,1.

Faxe Kommunes vurdering

Affald skal bortskaffes i henhold til gældende regler og retningslinjer i Faxe Kommunes regulativ for erhvervsaffald.

Døde dyr skal til enhver tid opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse nr. 558 af 01/06/2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr.

Faxe Kommune vurderer, at eftersom der ikke sker ændring i affaldsopbevaring, -håndtering og –bortskaffelse som følge af den ansøgte drift, men udelukkende en ændring i mængder, er der ikke grundlag for at stillede skærpede vilkår til opbevaring, håndtering og bortskaffelse af affald.

5.3.12 Transport

I tilknytning til den ansøgte udvidelse kan der blive enkelte flere transporter med gylle, hvis al gyllen udbringes med traktor og gyllevogn. En del af gyllen udbringes dog oftest med selvkørende udlægger, hvilket betyder, at denne del af gyllen ikke skal transporteres med traktor og gyllevogn.

Ansøger vurderer på denne baggrund, at der reelt ikke vil være tale om et øget antal transporter sammenlignet med beskrivelsen i § 11 godkendelsen.

Faxe Kommunes vurdering

Faxe Kommune vurderer, at udvidelsen i dyreholdet ikke vil føre til væsentlige ændrede forhold omkring transporter på husdyrbruget. Med det udvidede dyrehold vil gødningsproduktionen tilsvarende øges. Der er dog tale om en mindre udvidelse på ca. 18 DE og da en del af gyllen udbringes med selvkørende udlægger, vurderes det, at antallet af transporter ikke blive øget væsentligt samt at eventuelt enkelte flere transporter ikke vil føre til væsentlige gener for omkringboende.

Faxe Kommune finder ikke anledning til at skærpe § 11 godkendelsens (2010) vilkår omkring transporter til og fra husdyrbruget.

5.3.13 Uheld og driftsforstyrrelser

Udvidelsen i dyreholdets størrelse medfører ingen væsentlige driftsmæssige ændringer, der kan føre til nye eller ændrede risikoforhold. Udvidelsen omhandler udelukkende udnyttelse af kapaciteten i de eksisterende staldbygninger.

Der er i den eksisterende godkendelse stillet vilkår om, at der skal foreligge en beredskabsplan for bedriften.

Faxe Kommunes vurdering

Da udvidelsen ikke omfatter nogle væsentlige driftsmæssige ændringer på husdyrbruget, udover et større dyrehold, vurderer Faxe Kommune, at den risikovurdering og beskrivelse, der er foretaget i § 11 godkendelsen (2010) fortsat er gældende.

Faxe Kommune vurderer derfor, at der ikke er grundlag for at ændre/ skærpe vilkår omkring uheld og driftsforstyrrelser i § 11 godkendelsen (2010).

5.3.14 Jord og grundvand

Udvidelsen i husdyrholdet medfører ingen væsentlige ændringer i håndtering og opbevaring af husdyrgødning, olie og sprøjtemidler.

Olietanke er omfattet af olietankbekendtgørelsen ⁷ om indretning, etablering og drift heraf.

Bekæmpelsesmidler skal håndteres i overensstemmelse med bekæmpelsesmiddelbekendtgørelsen⁸

Faxe Kommunes vurdering

Faxe Kommune vurderer, at der ikke er grundlag for at skærpe vilkår til opbevaring og håndtering af husdyrgødning, olie og sprøjtemidler i § 11 godkendelsen (2010), da udvidelsen ikke medfører ændringer af disse forhold.

De gældende vilkår i § 11 godkendelsen vurderes derfor fortsat at være tilstrækkelige til at sikre jord og grundvand mod forurening fra spild af husdyrgødning, olie eller kemikalier.

5.3.15 Ophør

Faxe Kommune vurderer, at den ansøgte udvidelse ikke giver anledning til forhold, som medfører ændringer i vilkår omkring virksomhedens ophør. Faxe Kommune vurderer derfor, at vilkår til virksomhedens ophør i § 11 godkendelsen (2010) fortsat er tilstrækkelige.

5.4 Ammoniakfordampning og –deposition

5.4.1 Generelt krav til reduktion af ammoniak fordampning

Beskyttelsesniveauet for ammoniak omfatter et generelt krav om reduktion af ammoniakemissionen fra husdyrbrug. Det generelle reduktionskrav gælder for udvidelsen samt for stalde, der renoveres. Ved nyetableringer gælder kravet hele det nyetablerede anlæg. I ansøgningen for Tornemarksvej 4 sker der ingen nyetableringer eller renovering af stalde. Det generelle ammoniakreduktionskrav omhandler derfor udelukkende udvidelsen.

⁷ Bekendtgørelse nr. 1611 af 10/12/2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.

⁸ Bekendtgørelse nr. 907 af 24/06/2016 om bekæmpelsesmidler.

Niveauet for reduktionskrav fastlægges i forhold til ansøgningstidspunktet. Det maksimalt acceptable ammoniaktab er fastsat ud fra en procentmæssig reduktion af ammoniakemissionen fra det såkaldte "bedste staldsystem mht. ammoniakfordampning" i 2005/2006.

Da der er søgt om udvidelse i 2015 gælder der et krav om 30 % reduktion i ammoniakfordampningen. Reduktionen skal ses i forhold til nudriften, som svarer til produktionsforholdene inden § 11-godkendelsen blev meddelt i 2010, da tillægsgodkendelser skal vurderes i forhold til driften i 2007, dog højest indenfor en 8-årig periode.

Det ansøgte projekt opfylder kravet om 30 % ammoniakreduktion. Det samlede ammoniaktab fra husdyrbrugets staldafsnit og lager af husdyrgødning er 2.637 kg N/år.

Kravet til ammoniakreduktion opfyldes ved det valgte staldsystem samt anvendelse af følgende ammoniakreducerende tiltag:

- Luftrensning af afgangsluften i slagtesvinestalden med 5 sektioner med en effekt på 33 % ift. ammoniakreduktion.

Dette tiltag beskrives yderligere i det efterfølgende afsnit 5.4.2.

Samlet stiger ammoniakfordampningen fra 2.245 kg N/år til 2.630 kg N/år. De anførte ammoniakreducerende tiltag i staldanlægene medfører, at ammoniakfordampningen fra stald og lagre reduceres med 259 kg N/år mere, end hvad der er krævet for at opfylde ammoniakreduktionskravet på 30 % for hele udvidelsen fra 181,6 DE (2007 niveau) til 229,1 DE (tillæg nr. 1 niveau).

5.4.2 Anvendelse af ammoniak-reducerende teknologi

Luftrensning - Biologisk luftvasker (SKOV A/S)

Husdyrbruget har i 2013 fået installeret et biologisk luftreanseanlæg fra producenten SKOV A/S.

Luftrensningsanlægget renses afgangsluften fra stalden benævnt "slagtesvinestalden med 5 sektioner".

Faxe Kommune har den 4. juli 2013 været på tilsyn på husdyrbruget for at tilse anlægget, som var ved at blive installeret. § 11 godkendelsen (2010) er baseret på installering af et kemisk luftreanseanlæg. Faxe Kommune har dog i tilsynsnotat af 10. juli 2013 accepteret installering af et biologisk luftreanseanlæg, da denne teknik er vurderet, at være en godkendt teknik til reduktion af lugt og ammoniak fordampning fra husdyrbrug jf. Miljøstyrelsens teknologiliste.

Der er i ansøgningsskemaet for tillægsudvidelsen indsat en ammoniak reducerende effekt på 33 %. I henhold til teknologilisten⁹ kan et biologisk luftrensningsanlæg fra SKOV A/S (fabrikat: Skov A/S - Farm AirClean BIO Flex 2-stage) reducere ammoniak fordampningen med op til 88 %. Der er indsendt dokumentation fra leverandøren (SKOV A/S) for anlæggets dimensionering ift. den ansøgte effekt, denne dokumentation fremgår af bilag 7. Kommunen har på den baggrund stillet vilkår, som sikrer, at det installerede anlæg drives, således at de angivne effekter for lugt- og ammoniakreduktion opnås.

Faxe Kommunes vurdering

Faxe Kommune vurderer, at anvendelse af et biologisk luftrensningsanlæg fra SKOV A/S vil være i stand til at reducere ammoniak fordampningen i staldluften med mere end 33 %, som angivet i ansøgningsskemaet. Faxe Kommune vurderer derfor, at den valgte teknik til reduktion af ammoniak fordampningen er acceptabel.

Da § 11 godkendelsen er baseret på et kemisk luftrensningsanlæg, vurderer Faxe Kommune, at der i nærværende tillægsgodkendelse skal stilles vilkår til det faktiske anlæg på husdyrbruget til rensning af

⁹ Link: <http://mst.dk/virksomhed-myndighed/landbrug/miljoeteknologi-og-bat/teknologilisten/gaa-til-teknologilisten/luftrensning/#>

afgangsluften i "slagtesvinestalden med 5 sektioner", stalden har dog 6 sektioner, hvilket er uden betydning idet vilkåret er sat til rensning af den samlede luftmængde fra dette staldafsnit.

Faxe Kommune stiller derfor vilkår til drift, funktion, kontrol og vedligeholdelse af luftrensingsanlægget. Disse vilkår stilles i overensstemmelse med Teknologibladet – Biologisk luftrensning i slagtesvinestalde (23.05.2011)¹⁰ og vilkår jf. teknologilisten, ud fra dokumentationen/beregning fra fabrikanten, som sikrer, at den ansøgte effekt på 33 % kan opnås, se Bilag 7.

5.4.3 Ammoniakdeposition til naturområder

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 beskriver det beskyttelsesniveau for husdyrbrugets ammoniakdeposition til ammoniakfølsomme naturområder, som skal overholdes ved meddelelse af en godkendelse til udvidelse, ændring eller etablering af et husdyrbrug.

Beskyttelsesniveauet er opdelt i 3 kategorier afhængig af naturområdets sårbarhed og beliggenhed.

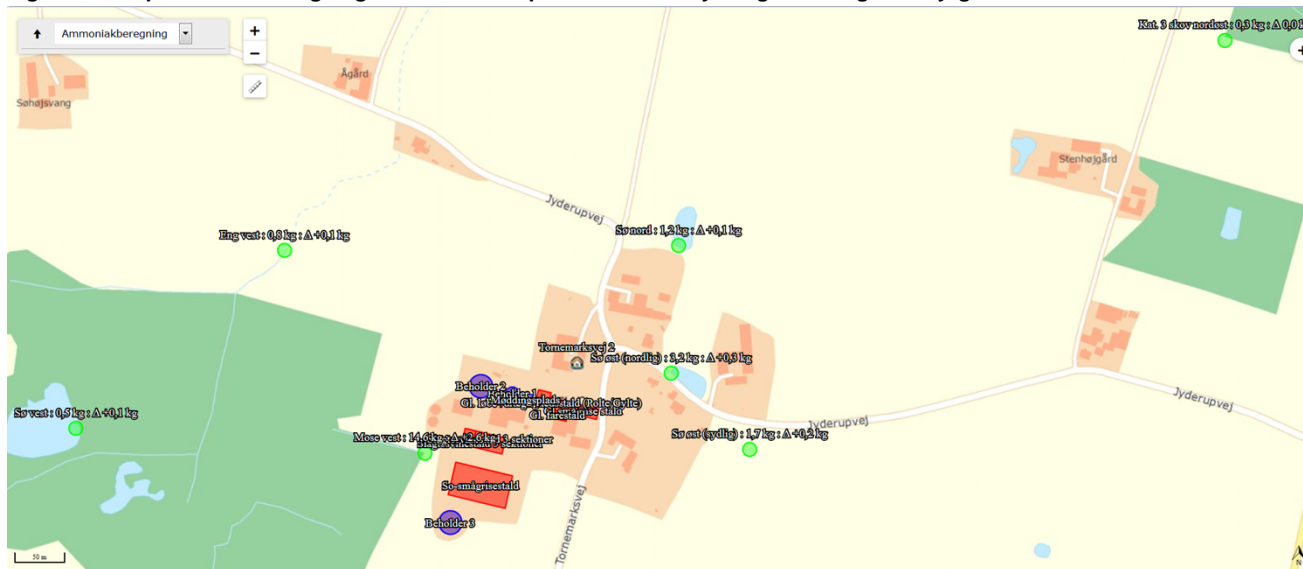
Kategori 1: Ammoniakfølsomme naturtyper beliggende *indenfor* internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000).

Kategori 2: Nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende *udenfor* internationale naturbeskyttelsesområder. Følgende naturtyper er omfattet af kategorien: højmoser, lobeliesøer, heder i sig selv større end 10 ha og omfattet af naturbeskyttelseslovens¹¹ § 3 samt overdrev i sig selv større end 2,5 ha og omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Kategori 3: Heder, moser og overdrev omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og som ikke er omfattet af kategori 1 og 2, samt ammoniakfølsomme skove.

Ansøger har foretaget beregning af ammoniakdeposition fra husdyrbrugets anlæg til 7 naturpunkter, jf. Figur 1. Beregningerne af merdepositionen er foretaget ud fra en nudrift svarende til den tilladte drift og husdyrhold inden meddelelse af § 11 godkendelsen, dvs. før 16. december 2010.

Figur 1. Naturpunkter for beregning af ammoniakdeposition fra husdyrbrugets anlæg i husdyrgodkendelse.dk fiktiv 76999

Den beregnede ammoniakdeposition til hvert af disse naturpunkter er angivet i Tabel 3.

¹⁰ Link: http://www2.mst.dk/Wiki/GetFile.aspx?File=/BAT/Teknologiblade/Slagtesvin_Biologiskluftrensning_VERSION2.pdf

¹¹ Bekendtgørelse nr. 1578 af 08/12/2015 af lov om naturbeskyttelse

Tabel 3. Beregnet ammoniakdeposition til naturområder nær husdyrbrugets anlæg. Beregningerne er udført i ansøgningsystemet husdyrgodkendelse.dk.

Naturpunkt	Beskrivelse	Afstand (nærmeste anlæg) og retning fra husdyrbruget	Total belastning (kg N/ha/år)	Merbelastning fra det ansøgte projekt (kg N/ha/år)
1	Mose vest	34 m vest	14,6	2,6
2	Eng vest	237 m nordvest	0,8	0,1
3	Sø øst (nordlig)	84 m nordøst	3,2	0,3
4	Sø øst (sydlig)	163 m øst	1,7	0,2
5	Sø nord	190 m nord/nordøst	1,2	0,1
6	Sø vest	391 m vest	0,5	0,1
7	Skov - nordøst	759 m nordøst	0,3	0,0
8	Nærmeste kategori 1	Ca. 5 km nordøst for	0,0	0,0
9	Nærmeste kategori 2	Ca. 3 km vest	0,0	0,0

Faxe Kommunes vurdering

Faxe Kommune har foretaget en vurdering af ammoniakdepositionen fra husdyrbrugets anlæg til kat. 1, 2 og 3-natur samt til øvrige nærliggende beskyttede naturtyper.

- Kategori 1-natur

Nærmeste kategori 1-naturområde er Natura 2000 område nr. 167 – Skove ved Vemmetofte, beliggende ca. 5 km nordøst for husdyrbrugets anlæg. Derudover ligger Natura 2000 område nr. 168 – Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund ca. 5,5 km sydøst for husdyrbruget og Natura 2000 område nr. 161 – Sø Torup Sø og Ulse Sø ca. 7 km nordvest for husdyrbruget.

Jf. Tabel 3 er den totale ammoniakdeposition fra husdyrbruget til naturpunkt 8 – nærmeste natura 2000 område - på 0,0 kg N/år. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens krav til ammoniakdeposition til kategori 1 natur afhænger af kumulationen til naturpunktet.

Faxe Kommune vurderer, at ammoniakdepositionen til Natura 2000 område nr. 167 beliggende ca. 5 km nordøst fra husdyrbrugets anlæg vil overholde husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens skrappeste krav til maksimal total-depositon på 0,2 kg N/ha/år.

Der er ikke lavet beregninger for de øvrige Natura 2000 områder, da disse ligger længere væk og dermed vil total-depositionen for disse også være 0,0 kg N/ha/år.

Faxe Kommune vurderer, at husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for kategori 1 natur er overholdt.

- Kategori 2-natur

Nærmeste kategori 2-naturområde er et overdrev beliggende ca. 3 km sydvest for husdyrbrugets anlæg. Jf. Tabel 3 er den totale ammoniakdeposition fra husdyrbruget til dette naturpunkt 9 beregnet til 0,0 kg N/ha/år.

Faxe Kommune vurderer dermed, at den totale ammoniakdeposition til kategori 2 overdrevet ca. 3 km sydvest for husdyrbruget vil være minimal samt at husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for kategori 2 natur på maksimal total-deposition svarende til 1 kg N/ha/år vil være overholdt.

- *Kategori 3-natur og øvrig natur*

I henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 skal Kommunen i forhold til kategori 3 natur vurdere konkret, om der skal fastsættes vilkår til maksimal merdeposition samt hvad det nødvendige krav til maksimal deposition skal være. Eventuelt krav til maksimal merdeposition må dog ikke være mindre end 1,0 kg N/ha pr. år.

I Tabel 3 er der beregnet til nærliggende § 3 beskyttede naturtyper samt til nærmeste potentielle ammoniakfølsomme skovområde.

Af tabellen ses det, at det kun vil være til naturpunkt 1 – mosen ca. 34 m vest for husdyrbruget, at der vil være en merdeposition på mere end 1 kg N/ha/år. Alle øvrige naturpunkter vil have minimal merdeposition.

Beregningerne i ansøgningssystemet viser, at ammoniakdepositionen til nærmeste punkt i mosen vil være 14,6 kg N/ha/år i total-deposition, hvoraf 2,6 kg N/ha/år udgør merdeposition. Der er desuden foretaget en beregning til nærmeste sø inde i moseområdet, beliggende ca. 391 m vest for husdyrbrugets anlæg. I dette punkt og dermed denne afstand fra husdyrbrugets anlæg beregnes den totale ammoniakdeposition til 0,5 kg N/ha/år, hvoraf 0,1 kg N/ha/år udgør merbelastning.

Faxe Kommune vurderer, at der ved en afstand på 391 m vest for husdyrbrugets anlæg ikke vil ske påvirkning/ændring af moseområdet, inkl. søen, idet den totale ammoniakdeposition er væsentlig mindre end 1 kg N/ha/år.

Ved den gældende miljøgodkendelse af 2010 er der vurderet på en ammoniakemission stigende fra 2.245 kg N/år til en emission på 2.654 kg N/år (beregnet efter nugældende beregninger i ansøgningssystemet). Faxe Kommune har i gældende miljøgodkendelse vurderet, at baggrundsbelastningen plus merbelastningen fortsat vil befinde sig indenfor mosens tålegrænse. Den nu ansøgte ammoniakemission er på 2.604 kg N/år og altså minder end det niveau der er vurderet på i den gældende miljøgodkendelse. Baggrundsbelastningen er i perioden fra gældende godkendelse til nu faldet fra 13,0 kg N/ha/år i godkendelsen til 11,6 kg N/ha/år¹² ved seneste oversigt fra DMU 2012 for Faxe Kommune.

Selve mosen vest for ejendommen er overvejende domineret af tæt pile-, elle-, og birkerørsump og bedømmes ud fra vegetationen registreret under besigtigelse den 18. september 2015 som værende en næringsrig mosetype med en tålegrænse for kvælstofdeposition på 15 – 25 kg/ha/år.

Faxe Kommune vurderer på baggrund af ovenstående forhold fortsat at den ansøgte udvidelse ikke vil give anledning til væsentlig påvirkning af § 3 mosen vest for anlægget ved en meremission (ift. drift før 2010) på 2,6 kg N/ha/år.

Faxe Kommune vurderer, at idet de øvrige nærmeste naturområder (naturpunkt 2-7) alle har en minimal merdeposition, vil der ikke ske væsentlig påvirkning og/eller ændring af naturtyperne som følge af ammoniakdeposition fra den ansøgte drift.

5.4.4 Ammoniakbelastning af yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter

I henhold til habitatbekendtgørelsens¹³ § 11 samt husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 13, stk. 6, kan kommunen ikke tillade/ godkende projekter, der kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det

¹² [http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Miljoe-](http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Miljoe-tilstand/3_luft/4_spredningsmodeller/5_Depositionsberegninger/depositionables.asp?period=2012&water=kommuner&Select=Vis+tabel)

[tilstand/3_luft/4_spredningsmodeller/5_Depositionsberegninger/depositionables.asp?period=2012&water=kommuner&Select=Vis+tabel](http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Miljoe-tilstand/3_luft/4_spredningsmodeller/5_Depositionsberegninger/depositionables.asp?period=2012&water=kommuner&Select=Vis+tabel)

naturlige udbredelsesområde for habitatdirektivets bilag IV-dyrearter eller ødelægge bilag IV-plantearter i alle deres livsstadier.

Miljøstyrelsens Webvejledning angiver derfor, at der altid skal foretages en vurdering af, om der inden for 300 m fra punktkilden ligger områder, som kan rumme bilag IV-arter (typisk vandhuller, moser eller solåbne græsarealer), og om der er registreret en forekomst af arten.

Ved vurderingen skal inddrages både mer- og totalbelastningen af det pågældende område med ammoniak fra det ansøgende husdyrbrug, og denne belastning skal sammenholdes med baggrundsbelastningen af kvælstof i området, samt områdets følsomhed overfor ammoniakbelastning.

En række dyr, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på egnen omkring husdyrbruget. På baggrund af Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 (Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV) vurderes det, at følgende arter kan forekomme i området: vandflagermus, syd-flagermus, troldflagermus, dværgflagermus, hasselmus, stor vandsalamander, spidssnudet frø og springfrø. Derudover kan følgende arter forekomme i omegnen af området (jf. Faglig rapport nr. 635): brun flagermus, langøret flagermus, skimmelflagermus, markfirben, løvfrø og eremit.

Faxe Kommunes vurdering

Faxe Kommune har ikke konkret kendskab til forekomst af bilag IV arter ved eller i nærheden af husdyrbrugets anlæg. Faxe Kommune har endvidere ikke kendskab til forekomster af planter og dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller i nærheden af husdyrbruget.

Af § 11 godkendelsen fremgår ikke, at kommunen har kendskab til forekomst af bilag IV arter, rødliste-arter eller arter omfattet af artsfredning nær husdyrbruget. Kommunen har vurderet, at det ansøgte projekt vil have en neutral effekt på disse arter.

Faxe Kommune har ikke siden meddelelsen af § 11 godkendelsen i 2010 fået ny viden eller kendskab til forekomst af bilag IV arter eller rødlistearter i området nær husdyrbruget.

Projekter som berører fjernelse af gamle bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus. Da der ikke sker nogle ændringer i husdyrbrugets bygninger og anlæg udover et øget husdyrhold i eksisterende staldbygninger, vil projektet ikke fjerne eller fælde gamle træer, bygninger, skove eller lignende. Dermed vurderer Faxe Kommune, at husdyrbrugets anlæg ikke vil påvirke eventuel forekomst af flagermus i området.

Hasselmusen holder primært til i skove. Den ansøgte drift vil ikke direkte berøre (ændre/ fælde/ fjerne) skovområder. Der er i ansøgningssystemet beregnet ammoniakdeposition til nærmeste potentielle ammoniakfølsomme skovområde, jf. naturpunkt 7 i Tabel 3. Beregningen viser, at den totale deposition til skoven er 0,3 kg N/ha/år samt at der ikke vil ske en merbelastning til skoven fra det ansøgte projekt. Med en total ammoniakdeposition på langt under 1 kg N/ha/år til nærmeste potentielle ammoniakfølsomme skovområde, vurderer Faxe Kommune, at ammoniakdeposition fra husdyrbrugets anlæg ikke vil påvirke nærliggende skovområder, som kan udgøre potentielle levesteder for hasselmus.

Eremitten er ligeledes knyttet til skove, specifikt gamle løvtræer. Den ansøgte drift vil som nævnt ikke direkte berøre (ændre/ fælde/ fjerne) skovområder. Som for hasselmusen vurderer Faxe Kommune, at ammoniakdeposition fra husdyrbrugets anlæg ikke vil påvirke nærliggende skovområder, som kan udgøre potentielle levesteder for arten.

¹³ Bekendtgørelse nr. 926 af 27/06/2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

Markfirben yngler på en række forskellige typer af levesteder, som er kendetegnet ved, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser. Markfirben bruger bl.a. sten- og jorddiger samt levende hegn som spredningskorridorer, hvorfor ændringer af jord- og stendiger samt levende hegn kan påvirke arten.

Der vil ikke ske ændring af beskyttede sten- og jorddiger eller af levende hegn i forbindelse med den ansøgte udvidelse i husdyrbrugets staldanlæg.

Nærliggende vand- og vådområder kan tjene som potentielle yngle- og rasteområder for bilag IV-padder (arter af frø samt stor vandsalamander). Lysåbne vandhuller er potentielle yngleområder for padderne, mens mere tilgroede vandhuller ofte kan fungere som rasteområder. Der findes flere søer og vådområder nær husdyrbrugets anlæg. Nærmeste sø er beliggende 84 m nordøst for husdyrbruget, mens nærmeste vådområde er mosen ca. 34 m vest for husdyrbrugets anlæg.

Faxe Kommune har i afsnit 5.4.3 foretaget en vurdering af ammoniakdepositionen fra husdyrbrugets anlæg til den § 3 beskyttede mose.

Faxe Kommune har vurderet at udvidelsen ikke vil give anledning til ændringer i naturområdet. Ammoniakemissionen fra anlægget er mindre end emissionen i den gældende godkendelse.

Beregningerne i Tabel 3 viser, at total-depositionen til nærmeste sø er 3,2 kg N/ha/år, hvoraf 0,3 kg N/ha/år udgør merdeposition fra den ansøgte drift. Total-depositionen til de 3 øvrige nærliggende søer er hhv. 1,7 kg N/ha/år, 1,2 kg N/ha/år og 0,5 kg N/ha/år. Heraf udgør merdepositionen fra den ansøgte drift hhv. 0,2 kg N/ha/år, 0,1 kg N/ha/år og 0,0 kg N/ha/år. Faxe Kommune vurderer, at med en minimal merdeposition på langt under 1 kg N/ha/år for alle fire søer (naturpunkt 3, 4, 5 og 6, jf. Tabel 3) vil der ikke ske en væsentlig ændring eller påvirkning af søerne fra ammoniak fordampning i den ansøgte drift. Dermed vurderer Faxe Kommune, at der ikke vil ske en påvirkning af potentielle levesteder for padder.

Faxe Kommune vurderer samlet på baggrund af ovenstående, at der ikke er grundlag for at stille skærpede vilkår til driften af husdyrbrugets anlæg ift. beskyttelses og bevarelse af bilag IV arter, rødlistearter og andre fredede arter.

5.5 Lugt

Nærmeste nabobeboelse, der ikke er et landbrug, er Tornemarksvej 2, som ligger ca. 40 meter (nærmeste staldbygning) fra staldanlægget. Centrum af nærmeste staldafsnit ligger ca. 47 m fra naboen.

Den ansøgte udvidelse foretages dog ikke i staldanlæggene nærmest nabobeboelsen, men i staldbygningerne 4, 5 og 6, jf. bilag 1.

I staldbygningerne nærmest nabobeboelsen (bygning 1, 2 og 3 jf. bilag 1) bliver dyreholdet enten uændret eller reduceret i den ansøgte drift. I den gamle smågrisestald (bygning 2) samt i den gamle farestald (bygning 3) reduceres det gennemsnitlige antal tons dyr på stald, hvilket vil reducere lugtgenerne fra disse to staldbygninger.

Nærmeste samlede bebyggelse (Hyllede) og byzone (Rønnede) ligger mere end 1 km fra husdyrbrugets anlæg.

I ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk er der foretaget en beregning af lugtgenerne fra bedriften, herunder beregning af lugtgenerafstanden til hhv. enkelt bebyggelse, samlet bebyggelse og byzone. Lugtberegningen fremgår af

Tabel 4.

Nudriften i beregningen svarer til den oprindelige nudrift for den tilladte produktion, inden § 11 godkendelsen blev meddelt i 2010.

Der er ikke andre ejendomme med mere end 75 DE indenfor 100 meter af naboejendommen eller indenfor 300 meter ift. samlet bebyggelse og byzone. Dermed skal der ikke tages højde for kumulation i beregningen af lugtgeneafstanden til de tre områder.

Tabel 4. Lugtberegning. Beregning af lugtgeneafstand foretaget i ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk.

Område	Beregnings-model	Geneafstand ukorrigeret (m)	Geneafstand Korrigeret Ansøgt drift (m)	Geneafstand Korrigeret Nudrift (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterium overholdt?
Byzone*	FMK	433	433	415	1.660	JA - Genekriterium er overholdt. Ingen byzone indenfor 1,2 gange geneafstand
Samlet bebyggelse**	FMK	244	244	234	1.337	JA- Genekriterium er overholdt. Ingen samlet bebyggelse indenfor 1,2 gange geneafstand
Enkelt bolig	FMK	136,98	136,98	131,34	137,16	JA- Genekriterium er overholdt. Korrigeret geneafstand er kortere end vægtet gennemsnitsafstand

* Byzone eller sommerhusområde

** Samlet bebyggelse omfatter: samlet bebyggelse i landzone eller område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende

Geneafstanden til enkelt bolig er ikke blevet korrigeret for vindretning og alle staldafsnit indgår i beregningen af lugtgeneafstanden. Derfor er værdien for den beregnede korrigerede lugtgeneafstand den samme som den beregnede ukorrigerede lugtgeneafstand.

Husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau for lugt er overholdt til alle 3 områder. For byzone og samlet bebyggelse er den faktiske afstand fra husdyrbruget til disse områder mere end 1,2 gange den beregnede ukorrigerede lugtgeneafstand. For enkelt bolig er den vægtede gennemsnitsafstand fra husdyrbrugets staldanlæg til naboen på Tornemarksvej 2 ikke større end den beregnede lugtgeneafstand.

Faxe Kommunes vurdering

Den beregnede lugtgeneafstand i ansøgningssystemet til nærmeste nabo er overholdt. Derudover vil det gennemsnitlige antal tons dyr på stald være reduceret i staldbygning 2 og 3 samt være uændret i staldbygning 1, hvorved Faxe Kommune vurderer, at den ansøgte drift ikke vil give anledning til væsentlige øgede lugtgener for nærmeste nabo.

Som beskrevet i afsnit 5.2 er der i § 11 godkendelsen (2010) angivet, at der ikke må ske udvidelse af dyreholdet i staldbygningerne 1 og 2, da disse bygninger ligger mindre end 50 m fra nabobeboelse. Faxe Kommune vurderer, at der skal stilles vilkår til dyreholdet i disse to staldbygninger, således at dyreholdet svarer til oplysningerne i ansøgningsmaterialet for tillægsgodkendelsen. Vilkåret stilles med begrundelsen, at lugtgenekravet akkurat er overholdt, hvorved lugtgenerne for nærmeste enkelt bolig vil ændres væsentligt ved ændring/ udvidelse af dyreholdet i de to staldbygninger.

Lugtgener fra et husdyrbrug kan begrænses ved anvendelse af God Landmandspraxis, herunder opretholdelse af god staldhygiejne samt at sikre en veldefineret gødeadfærd hos dyrene, da lugten især stammer fra gødningen. Gødeadfærd kan bl.a. kontrolleres ved god drift og overbrusning af gødearealer.

I § 11 godkendelsen (2010) er der stillet vilkår til renholdelse af bedriften og dens omgivelser samt til anvendelse af luftrensingsanlæg. Der er i § 11 godkendelsen taget udgangspunkt i et kemisk

luftrensingsanlæg, mens der på husdyrbruget i 2013 er installeret et biologisk luftrensingsanlæg (Farm AirClean BIO Flex 2-stage - SKOV A/S), som beskrevet tidligere i afsnit 5.4.2.

Det biologiske luftrensingsanlæg renser afgangsluften fra "slagtesvinestalden med 5 sektioner" (som dog er inddelt med 6 sektioner). Faxe Kommune har i tilsynsnotat af 10. juli 2013 accepteret installering af et biologisk luftrensingsanlæg i stedet for et kemisk luftrensingsanlæg, da biologisk luftrensning vurderes at være en godkendt teknik til reduktion af lugt og ammoniak fordampning fra husdyrbrug.

I ansøgningskemaet for tillægsudvidelsen er der indsat en lugt-reducerende effekt på 40 %. I henhold til teknologilisten¹⁴ kan et biologisk luftrensingsanlæg fra SKOV A/S (fabrikat: Skov A/S - Farm AirClean BIO Flex 2-stage) reducere lugten fra stalden med op til 74 %.

Faxe Kommune vurderer, at det biologiske luftrensingsanlæg vil være i stand til, at reducere lugtgenerne fra "slagtesvinestalden med 5 sektioner" med mindst 40 %, som angivet i ansøgningskemaet i husdyrgodkendelse.dk. Faxe Kommune vurderer derfor, at den valgte teknik til reduktion af lugt er acceptabel.

Vilkår til kemisk luftrensingsanlæg i § 11-godkendelsen i forbindelse med reduktion af lugtgener ophæves og erstattes af vilkår til biologisk luftrensingsanlæg.

Faxe Kommune stiller derfor vilkår til drift, funktion, kontrol og vedligeholdelse af luftrensingsanlægget. Disse vilkår stilles i overensstemmelse med Teknologibladet – Biologisk luftrensning i slagtesvinestalde (23.05.2011)¹⁵ samt godkendelsesvilkår fra teknologilisten til et Farm AirClean BIO Flex 2-stage. For at dokumentere, at reduktionseffekten er 40 % har fabrikanten SKOV A/S indsendt dokumentation/beregninger for renseseffekter af det aktuelle anlæg som viser at anlægget ved den aktuelle drift har en teoretisk renseseffekt på 47 %. De angivne forudsætninger er fastholdt ved vilkår i godkendelsen. Dokumentationen fremgår af bilag 7.

5.6 Bedste tilgængelige teknik (BAT) - anlæg mv.

Efter husdyrgodkendelseslovens § 19 skal kommunen ved vurderingen af en ansøgning om tilladelse eller godkendelse sikre sig, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at tilladelsen eller godkendelsen er i overensstemmelse med hensynet til omgivelserne.

5.6.1 BAT-krav til ammoniak-emission

Der beregnes et teoretisk BAT-niveau for ammoniak, svarende til det niveau, der er angivet i Miljøstyrelsen Vejledende BAT – standardvilkår¹⁶.

Der sker ingen ændring eller renovering/ombygning af eksisterende staldbygninger og staldsystemer i den ansøgte drift. Den ansøgte drift omfatter dermed udelukkende udvidelse i antal dyr. Faxe Kommune vurderer derfor, at der for både smågrise, årssøer og slagtesvin skal tages udgangspunkt i BAT emissionskravet for eksisterende stalde.

Af beregningen i it-ansøgningssystemet ses, at den beregnede samlede tilladte BAT- emission udgør **2.608 kg NH₃-N/år**.

¹⁴ Link: <http://mst.dk/virksomhed-myndighed/landbrug/miljoeteknologi-og-bat/teknologilisten/gaa-til-teknologilisten/luftrensning/#>

¹⁵ Link: http://www2.mst.dk/Wiki/GetFile.aspx?File=/BAT/Teknologiblade/Slagtesvin_Biologiskluftrensning_VERSION2.pdf

¹⁶ Link: <http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.BAT-standardvilkår.ashx>

Den samlede ammoniak emission fra husdyrbrugets anlæg er i ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk beregnet til **2.604 kg N/år**.

Faxe Kommunes vurdering

For at reducere emissionen fra anlægget til det tilladte niveau, er effekten af luftvaskeren valgt til 33 % ift. ammoniakreduktion

Det samlede emissionsniveau er på ca. **2.604 kg NH₃-N/år** mod et BAT-Niveau på **2.608 kg NH₃-N/år**. BAT-niveauet er dermed overholdt ved det valgte staldsystem og luftvasker med en effekt på 33 %, hvilket er fastholdt ved vilkår. Vilkår til luftvasker er jf. Miljøstyrelsens teknologiblad samt vilkår i Miljøstyrelsens teknologiliste for godkendte teknologier.

Hermed vurderer Faxe Kommune at BAT-niveauet er overholdt med 4 kg N.

5.6.2 BAT-krav til fosforindhold i husdyrgødning

Eftersom foderoptimering kan implementeres i både eksisterende og nye stalde anvendes Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænser for fosfor for både nye og eksisterende stalde i en bedrift. Emissionsgrænserne for fosfor er angivet i Miljøstyrelsen Vejledende BAT – standardvilkår.

Tabel 5. Beregning af BAT-krav for fosfor emissionen fra husdyrbruget.

Dyretype	Staldsystem	Emissionsgrænseværdi P kg P/DE	Antal DE	BAT-krav
Årso	Med dybstrøelse	24,5	52,37	1.283,07
	Uden dybstrøelse	23,9	38,31	915,61
Slagtesvin + Polte	Delvist fast gulv	22,3	82,67	1.843,54
Smågrise	Delvist fast gulv	29,2	55,72	1.627,02
I alt		24,75 (gennemsnit)	229,07	5.669,24

Fosfor-indhold i gødningen er beregnet i ansøgningssystemet til **5.641 kg P/år**. Det vejledende BAT-standardvilkår er dermed overholdt.

For at leve op til Miljøstyrelsens vejledende BAT-standardvilkår er der foretaget foderkorrektio n ift. fosfor, ved fodring af slagtesvinene. Ved tildeling af 4,54 gram P per FE mod normal værdien på 4,80 gram P per FE.

Faxe Kommunes vurdering

Faxe Kommune vurderer, at projektet, med de iværksatte tiltag inden for fodring, lever op til kravet om BAT. Der er sat vilkår til den anvendte fosfor-foderkorrektio n.

5.6.3 BAT – øvrige forhold

Udover emissionskrav til N og P skal husdyrbruget anvende BAT indenfor følgende områder:

- Management
- Vand- og energiforbrug
- Udbringning
- Foder

Udvidelsen i husdyrholdet medfører ingen ændringer omkring management, vand og energi, udbringning samt foder, udover et øget vand-, energi og foderforbrug som følge af de flere dyr.

Udover, at der tilføres en øget mængde husdyrgødning til opbevaringsanlæggene, sker der ikke ændringer i gødningsopbevaringen. Der foreligger konsulenterklæring på, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til husdyrgødningen, jf. afsnit 5.7.

Der sker ingen ændringer i udbringningsmetoden for husdyrgødning.

Der ændres ikke på bedriftens management i forbindelse med udvidelsen.

Vand- og energiforbruget stiger som følge af udvidelsen – beskrivelse af dette findes i afsnit 5.3.3 og 5.3.4.

Faxe Kommunes vurdering

Faxe Kommune vurderer, at eftersom der ikke ændres på forholdene omkring management og udbringningsmetoder, er beskrivelser og vurderinger i § 11-godkendelsen omkring BAT og disse forhold fortsat gældende. Faxe Kommune vurderer derfor, at der ikke er grundlag for at stille yderligere eller skærpede vilkår til BAT inden for disse områder.

Vand- og energiforbruget stiger proportionelt med udvidelsen, men der sker ikke egentlige ændringer i forhold til den gældende miljøgodkendelse. Det vurderes, at bedriften lever op til BAT indenfor ressourceforbrug.

Med baggrund i, at bedriften overholder Miljøstyrelsens vejledende BAT-niveau for ammoniak og fosfor samt at der ikke sker bygnings- eller driftsmæssige ændringer i forbindelse med udvidelsen, vurderes det dermed samlet, at bedriften anvender BAT.

5.7 Gødningstyper, opbevaring og håndtering

5.7.1 Gødningstyper og mængder

Ansøger har fremsendt en kapacitetsberegning for den ansøgte produktion af husdyrgødning.

Der etableres ingen nye lageranlæg i den ansøgte drift. Tabel 6 viser opbevaringsanlæg og kapacitet for hhv. gylle og dybstrøelse.

Tabel 6. Opbevaringskapacitet for gylle og dybstrøelse.

Opbevaringskapacitet for gylle			
Anlæg	Opført	Størrelse m ³	Lagerandel %
Gylletank 1	1988	500	10
Gylletank 2	2004	2.250	47
Gylletank 3	1992	2.000	43
Kapacitet i alt		4.750	100
Opbevaringskapacitet for dybstrøelse			
Møddingsplads	-	220	100
Kapacitet i alt		220	100

Tabel 7. Kapacitetsberegning for opbevaring af husdyrgødning (jf. konsulentberegning i ansøgning).

Dyretype	Antal	Staldsystem	Tons husdyrgødning / dyr	m ³ /år
Søer, farestald	400	Delvist spaltegulv	1,72	688,0
Søer, individuel	53	Delvist spaltegulv	4,05	214,7
Søer, individuel	17	Fast gulv	0,53 (staldgødning) 1,77 (ajle)	9,0 30,1
Søer, løsgående	330	Dybstrøelse og spaltegulv	0,67 (dybstrøelse) 2,22 (gylle)	221,1 732,6
Smågrise	12.000	Toklima-stald	0,133	1.596,0
Slagtesvin	3,200	Delvist spaltegulv	0,52	1.664,0
I alt				
- Gylle				4.925,3 tons gylle /år
- Dybstrøelse				230,11 tons dybstrøelse /år (svarer til 391,2 m ³ /år)

Årlig produktion af husdyrgødning til gyllebeholder efter udvidelsen

Der produceres årligt ca. 4.925,3 tons gylle (svarende til ca. 4.925,3 m³) fra svinebedriften inkl. drikkevandsspild og vaskevand, der ledes til gyllebeholder.

Med en samlet lagerkapacitet til flydende husdyrgødning på 4.750 m³, er der opbevaringskapacitet til i alt 11,5 måneder.

Årlig produktion af husdyrgødning af dybstrøelse

Der produceres årligt 230,11 tons dybstrøelse (svarende til ca. 391,2 m³) fra svinebedriften. 50 % af dybstrøelsens udbringes direkte, mens de resterende 50 % placeres på møddingspladsen med en kapacitet til 220 m³. Ajlen fra møddingspladsen ledes til gyllebeholder.

Dette svarer til en opbevaringskapacitet på ca. 13,5 måneder.

Faxe Kommunes vurdering

Faxe Kommune vurderer, at med en opbevaringskapacitet svarende til ca. 11,5 måneder for gylle og ca. 13,5 måneder for dybstrøelse, har husdyrbruget tilstrækkelig opbevaringskapacitet for den producerede husdyrgødning.

Faxe Kommune vurderer derfor, at der ikke er grundlag for at stille særskilte vilkår til opbevaringskapaciteten i denne tillægsgodkendelse.

5.7.2 Afsætning af husdyrgødning

Der afsættes 59 DE svinegylle til aftalearealer:

- 48,5 DE/år til Strandegård, St. Elmuevej 2, 4640 Faxe. Strandegård har en § 16 godkendelse (jf. husdyrgodkendelsesloven) til deres udbringningsarealer.
- Op til 6,23 DE til Kim Hansen, Jyderupvej 5, 4640 Faxe som har 4,45 ha af aftalearealerne
- Op til 6,76 DE til Flemming Hjorthøj, Højgårdsvej 42. 4683 Rønnede, som har 4,83 Ha af aftalearealerne

Der produceres årligt i alt 229,07 DE husdyrgødning på husdyrbruget med et indhold på 22.587 kg N og 5.641 kg P. Heraf afsættes til aftalearealer som nævnt 59 DE svinegylle med et indhold på 5.863 kg N og 1.484 kg P.

Til husdyrbrugets udbringningsareal tilføres der dermed 170,1 DE/år med et indhold på 16.724 kg N og 4.157 kg P.

Dette svarer til et dyretryk på 1,29 DE/ha.

5.8 Arealer

5.8.1 Udspretningsarealer

Husdyrbrugets udbringningsarealer er vist i bilag 4.

Husdyrbrugets udbringningsareal udgør i den ansøgte drift 131,50 ha. Til § 11-godkendelsen er tilknyttet et udbringningsareal på 149,15 ha. Udbringningsarealet tilknyttet bedriften er dermed reduceret i den ansøgte drift.

Markerne hørende til husdyrbrugets udbringningsarealer er listet i Tabel 8 samt i bilag 3.

Derudover er der i den ansøgte drift 9,3 ha aftalearealer. I § 11-godkendelsen (2010) indgår 5,52 ha aftaleareal samt afsætning til Strandgård ved § 16 tilladelse. Dette aftaleareal indgår fortsat i husdyrbrugets aftaleareal. Derudover er der tilknyttet et nyt aftaleareal på ca. 4,9 ha (jf.

Tabel 9). Der tilføres ikke husdyrgødning fra andre husdyrbrug til udbringningsarealet.

59 DE af husdyrbrugets i alt 229,07 DE afsættes til aftalearealer. Udbringningsarealet hørende til Strandgård har en § 16-godkendelse i henhold til husdyrgodkendelsesloven og behandles/vurderes dermed ikke i denne tillægsgodkendelse.

Tabel 8. Husdyrbrugets ejede og forpagtede udbringningsarealer i ansøgt drift.

Marknavn (jf. ansøgningskema)	Nyt areal eller eksisterende (dvs. omfattet af § 11 godkendelsen – 2010)	Areal (ha)	Ejet / Forpagtet	Ejer (hvis forpagtet areal)
1-0	Eksisterende	16,29	Ejet	
3-0	Eksisterende	7,48	Ejet	
3-1	Eksisterende	0,77	Ejet	
5-0	Eksisterende	14,97	Ejet	
8-0	Eksisterende	2,65	Ejet	
9-0	Eksisterende	5,03	Forpagtet	Per Hansen Tornemarksvej 10, 4683 Rønnede
12-0	Eksisterende	23,97	Ejet	
12-2	Nyt	0,49	Ejet	
15-0	Eksisterende	5,27	Ejet	
15-1	Nyt	1,19	Forpagtet	Michael Jørgensen Ellebækvej 5, 4640 Faxe
20-0	Eksisterende	2,48	Forpagtet	Lars Larsen Præstøvej 7 4640 Faxe
21-0	Eksisterende	1,60	Forpagtet	
22-0	Eksisterende	21,23	Forpagtet	
23-2	Eksisterende	0,32	Forpagtet	
25-0	Eksisterende	7,42	Ejet	
27-0	Eksisterende	9,93	Ejet	
30-0	Eksisterende	1,26	Forpagtet	Annete/Frans Wennich Hylledevej 22a 4683 Rønnede
31-0	Eksisterende	5,01	Forpagtet	
40-0	Nyt	0,89	Forpagtet	Peter Hedebo Olsen/ Lisbeth Andersen Faxevej 31C 4654 Faxe Ladeplads
60-2	Eksisterende	3,24	Forpagtet	Heidi Wandborg Ulhøjvej 4 4640 Faxe
Samlet		131,50		

Tabel 9. Oversigt over aftalearealer i den ansøgte drift.

Marknavn (jf. ansøgningskema)	Nyt areal eller eksisterende (dvs. omfattet af § 11 godkendelsen – 2010)	Areal (ha)	Omfattet af N- eller P-klasse 1-3?	Har modtager arealgodkendelse til modtagelse af de tilførte mængder?
Kim Hansen	Eksisterende	4,45	Nej	Nej
"Jørgen" v. Flemming Hjortshøj	Nyt	4,83	Nej	Nej
Strandegård, St. Elmuevej 2	Eksisterende	352,34	Ja	Ja
		9,28		

Faxe Kommunes vurdering

Faxe Kommune stiller vilkår til, hvilke markarealer den afsatte husdyrgødning må udbringes på. Det indbefatter afsætning til Strandegård og de to andre aftalearealer angivet i

Tabel 9.

Der stilles vilkår til, at der skal foreligge skriftlige aftaler, inden der udbringes husdyrgødning på aftalearealerne.

5.8.2 Beliggenhed

Ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsens § 24, stk. 1, må husdyrgødning ikke udbringes på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 m fra byzone, sommerhusområder samt områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål.

Følgende marker ligger helt eller delvist mindre end 200 m fra byzone, sommerhusområder samt områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål: Mark 27-0, 60-2 og 40-0.

Faxe Kommunes vurdering

Mark 27-0 og 60-2 ligger delvist inden for 200 m fra det lokalplanlagte boligområde for landsbyen Orup. Faxe Kommune vurderer, at opfyldelse af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 24 i en zone på mindst 200 m fra Orup vil være tilstrækkeligt til at sikre landsbyen mod væsentlige gener fra udbringning af husdyrgødning. Faxe Kommune finder derfor ikke grundlag for at skærpe kravene til udbringning af husdyrgødning på arealerne.

Mark 40-0 ligger med hele arealet mindre end 200 m fra byzonen til Faxe Ladeplads.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 24 skal derfor opfyldes på hele arealet. Faxe Kommune vurderer, at med overholdelse af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 24 vil der ikke være væsentlige gener fra arealdriften på boligområderne i Faxe Ladeplads. Faxe Kommune finder derfor ikke grundlag for at skærpe kravene til udbringning af husdyrgødning på arealet.

5.8.3 Harmoniregler

Ejendommens produktion af husdyrgødning er på 229,07 DE. Der afsættes 59 DE til aftalearealer, som tidligere nævnt i afsnit 5.7.2.

Det giver en mængde på 170,1 DE til udbringning på ejendommens ejede/ forpagtede arealer.

Antal DE	Harmonikrav	Faktisk harmoniareal
170,1	121,5 ha	131,5 ha

Husdyrbruget opfylder dermed harmonikravet.

5.8.4 Nitrat-udvaskning til overfladevand

Nitratklasser

Beskyttelsesniveauet for nitrat til overfladevand inddeler oplande til sårbare Natura 2000 områder i nitratklasse 1, 2 eller 3. Indenfor nitratklasse 1-3 er der fastsat skærpede krav til den maksimale mængde husdyrgødning, som må udbringes pr. hektar. Udenfor nitratklasseområderne gælder de generelle harmoniregler.

20,68 ha af bedriftens ejede og forpagtede arealer er placeret indenfor oplande til meget sårbare Natura 2000 områder. Disse arealer er placeret i et område klassificeret som nitratklasse 2. De pågældende arealer har før seneste opdatering af nitratklassekortet den 1. marts 2016 været omfattet af nitratklasse 3. De resterende 110,82 ha er beliggende udenfor sårbare oplande til Natura 2000 områder.

På udbringningsarealer, der ligger i nitratklasse 2, må der kun udbringes husdyrgødning svarende til 65 % af harmonireglerne. Det er dog muligt for ansøger at have et højere dyretryk, hvis der i stedet anvendes virkemidler, som reducerer kvælstofudvaskningen til mindst samme omfang, som hvis de skærpede harmonikrav var overholdt.

I ansøgningskemaet beregnes udvaskningen fra ejede og forpagtede arealer. På baggrund af det generelle beskyttelsesniveauet for nitrat er det maksimale dyretryk beregnet til 1,32 DE/ha og den maksimale tilladte

udvaskning beregnet til 31,7 kg N/ha. I den konkrete ansøgning er der et dyretryk på 1,29 DE/ha og en udvaskning på 31,0 kg N/ha. Dermed er beskyttelsesniveauet overholdt.

Der er anvendt ekstra efterafgrøder med 2 %-point udover Plantedirektoratets krav til overholdelse af det generelle beskyttelsesniveau for nitratudvaskning til overfladevand. Ansøgningen er baseret på anvendelse af referencesædskiftet S2.

Faxe Kommunes vurdering

Faxe Kommune vurderer, at idet ansøger har anvendt særlige tiltag til overholdelse af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens generelle beskyttelsesniveau for nitrat, i form af ekstra efterafgrøder, skal der stilles særlige vilkår til dette ift. nitrattilførslen til husdyrbrugets udbringningsareal.

Der er derfor udover vilkår til maksimal årlig tilførsel af husdyrgødning, herunder indholdet af N og P, til bedriftens udbringningsarealer også stillet vilkår til ekstra efterafgrøder.

Der er i § 11 godkendelsen fra 2010 stillet vilkår til, at sædskiftet på udbringningsarealerne maksimalt må have et udvaskningsindeks på 98. Da beregningerne i ansøgningsskemaet for tillægsgodkendelsen er baseret på anvendelse af referencesædskiftet, vurderes der ikke at være grundlag for at fastholde vilkår 66 i § 11 godkendelsen (2010). Faxe Kommune ophæver med tillægsgodkendelsen derfor § 11 godkendelsens vilkår 66.

Nitratudvaskning til vandopland Faxe Bugt og Præstø Fjord - afskæringskriterier

Kommunen skal for hver ansøgning efter husdyrgodkendelsesloven foretage en konkret vurdering af, om husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveauer er tilstrækkelige til at undgå en væsentlig virkning på miljøet, og kan på den baggrund i særlige tilfælde beslutte at stille vilkår, der rækker udover disse beskyttelsesniveauer. Vurderingen af, om der er grundlag for skærpelse skal foretages for både Natura 2000-områder og bilag IV-arter samt for overfladevand, der ikke er udpeget som Natura 2000-område.

Miljøstyrelsen har fastlagt følgende afskæringskriterium for skadesvirkning af nitratudvaskning til overfladevande¹⁷:

Et projekt for husdyrbrug kan ikke medføre en skadevirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, hvis følgende punkter alle er opfyldt:

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter)

Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv)

¹⁷ Miljøstyrelsens Web-vejledning: [http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.Nitrat%20\(overfladevand\).ashx#Husdyrvejledning.Nitrat-overfladevand-Vurdering_Grundlag_for_skærpelse_af_beskyttelsesniveauet_for_nitrat_til_overfladevand_17](http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.Nitrat%20(overfladevand).ashx#Husdyrvejledning.Nitrat-overfladevand-Vurdering_Grundlag_for_skærpelse_af_beskyttelsesniveauet_for_nitrat_til_overfladevand_17)

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Husdyrbrugets udbringningsarealer ligger hovedsageligt i oplandet til Faxe Bugt, hvor afvandingen sker via Lille Å. Udbringningsarealerne mark 25-0, 27-0, 30-0 og 60-2 ligger dog helt eller delvist indenfor oplandet til Præstø Fjord, hvor afvandingen sker via Orup Bæk.

I alt 20,7 ha ligger i oplandet til Præstø Fjord, mens de resterende 110,8 ha ligger i oplandet til Faxe Bugt, Aftalearealerne (9,3 ha) der ikke er omfattet af godkendelse efter § 16 ligger også i oplandet til Faxe Bugt. Arealerne i oplandet til Faxe Bugt ligger ikke i et opland til et Natura 2000 område. De resterende 20,7 ha afvander til det meget sårbare Natura 2000 område Præstø Fjord (Natura 2000 område nr. 168).

Præstø Fjord har et vanddækket areal på 21,8 km² og et afstrømningsopland på 151 km². Fjorden kan deles i en nordlig og en sydlig del, som er adskilt af en tærskel, der ligger i 2-2,5 meters dybde. I den nordlige del af fjorden er dybden omkring 4,5 meter. Tærsklen afgrænser derved et bassin.

Den sydlige del af fjorden er karakteriseret ved en gravet sejlrende til Præstø Havn, mens resten omfatter områder med under 1 meters dybde. Denne udformning medfører, at vandets gennemsnitlige opholdstid i fjorden vurderes at ligge i intervallet 1-2 måneder, jf. vandplan 2009-2015 for hovedvandopland 2.6 Østersøen¹⁸. Iltsvind i vandet er registreret enkelte gange i fjorden, dels i forbindelse med at vandsøjlen er lagdelt pga. indstrømmende vand med høj saltholdighed, og dels i perioder med høje vandtemperaturer og stille vindforhold. Ifølge vandplanen 2009-2015 er der i de fleste år høje sommerkoncentrationer af især fosfor men også kvælstof, hvilket indikerer, at iltsvind i bunden er årligt tilbagevendende.

Målsætningen i vandplan 2009-2015 for Præstø Fjord er god økologisk tilstand. Fjordens nuværende tilstand er moderat, jf. vandplan 2009-2015¹⁹, og ringe ifølge forslag til vandplan 2016-2021 for hovedvandopland 2.6²⁰.

Kvælstofbelastningen til fjorden skal reduceres med 26 t/år udover baselinetiltag som en del af indsatsprogrammet for første planperiode i vandplan 2009-2015 for hovedvandopland 2.6.

Præstø Fjord indgår endvidere i Natura 2000 område nr. 168 (Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund), bestående af habitatområde SAC147 - Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund og fuglebeskyttelsesområde SPA89 - Præstø Fjord, Ulvshale, Nyord og Jungshoved Nor.

Faxe Bugt er farvandet imellem Stevns i nord og Møn i syd. Arealet er 555 km² og bugten afvander udover Præstø Fjords opland på 151 km² et opland på 219 km², hvoraf Nordøstmøn udgør de 60 km². Af vandsystemer i området kan nævnes tilløbene til Præstø Fjord, Lille Å, Faxe Å og Vivede Mølleå. Ud for Faxe Ladeplads er der en tærskel i 8,5 meters dybde, der afgrænser et bassin på 1 x 6 km imellem Faxe Ladeplads og Feddet (jf. vandplan 2009-2015). Dybden i dette bassin er op til 15 meter, og der vil der kunne fastholdes et nedre lag gennem længere tid, og der forekommer ind imellem iltsvind. Bunden i Faxe Bugt skrånede ud mod Østersøen og der er ingen tærskler i den ydre del af bugten.

¹⁸ Vandplan 2009-2015. Østersøen. Hovedvandopland 2.6. Vanddistrikt: Sjælland. Miljøministeriet, Naturstyrelsen. (2011, rev. 2014)

¹⁹ Link: <http://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv1-2014>

²⁰ Link <http://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv2h2014>

Målsætningen i vandplan 2009-2015 for Faxe Bugt er god økologisk tilstand. Bugtens nuværende tilstand er ukendt, jf. vandplan 2009-2015, og moderat ifølge forslag til vandplan 2016-2021 for hovedvandopland 2.6.

Der er ikke fastsat særskilt indsats for reduktion af kvælstof i Faxe Bugt, men bugten indgår i den generelle indsats for kvælstofreduktion i hovedvandoplandet. Der skal i vandoplandet reduceres 73 tons N /år udover baselinetiltag. Dette krav gælder ikke for vandområderne Præstø Fjord, Rødsand, Stege Bugt og Stege Nor, da disse områder har særskilte indsatskrav til reduktion af kvælstof.

Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter (afskæringskriterium 1)

Hvis husdyrbrugets arealer ligger i oplande til Natura 2000-område, skal der tages stilling til, om nitratudvaskning er af væsentlig betydning for miljøtilstanden. Hvis dette er tilfældet, skal udvikling i dyreholdet i oplandet vurderes. For oplande til øvrige vandområder, der ikke er Natura 2000-områder, vil det som udgangspunkt ikke være relevant at anvende afskæringskriteriet.

Da kun arealerne i oplandet til Præstø Fjord afvander til Natura 2000 område, er afskæringskriteriet primært relevant ift. disse arealer.

I henhold til Jordbrugsanalysernes Webgis²¹ over udviklingen i husdyrholdet i perioden 2007-2015, er udviklingen i husdyrholdet i oplandet til Præstø Fjord faldende i perioden fra 2.832 DE i 2007 til 2.542 DE i 2015. Da husdyrholdet i oplandet er mindre end 10.000 DE, har Faxe Kommune foretaget en vurdering af, om der er forhold (f.eks. nye tilladelser/godkendelser), som vil kunne ændre denne tendens. Faxe Kommune har ikke kendskab til forhold, der vil kunne ændre den faldende tendens for udviklingen i husdyrholdet i oplandet til Præstø Fjord.

I oplandet til Faxe Bugt er udviklingen i husdyrholdet også faldende, jf. Jordbrugsanalysernes Webgis over udviklingen i husdyrholdet i perioden 2007-2015 fra 7.070 DE i 2007 til 4.400 DE i 2015. Faxe Kommune har heller ikke kendskab til forhold, der vil kunne ændre den faldende tendens for udviklingen i husdyrholdet i oplandet til Faxe Bugt.

Faxe Kommune vurderer derfor, at det ansøgte projekt i kumulation med andre planer og projekter ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af hverken Præstø Fjord eller Faxe Bugt.

Påvirkning fra projektet i sig selv (afskæringskriterium 2A/2B)

Faxe Kommune har foretaget en beregning af kvælstofbelastningen fra husdyrbrugets udbringningsareal til hhv. Præstø Fjord og Faxe Bugt ift. den samlede belastning fra oplandet til disse to vandområder. Beregningen fremgår af Tabel 10 og Tabel 11.

I *Præstø Fjord* er den nordlige del af fjorden, som arealerne afvander til, afgrænset af en tærskel og Faxe Kommune vurderer, at fjorden skal betragtes som et bassin og dermed overholde afskæringskriterium 2B, hvilket vil sige, at nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion skal udgøre mindre end 1 % af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder i oplandet til Præstø Fjord.

Ifølge vandplan 2009-2015 er den nuværende arealbelastning til Præstø Fjord 16,8 kg N/ha/år. Heri er ikke medtaget bidrag fra kvælstofdeposition.

Af beregningen i Tabel 10 fremgår det, at kvælstofudvaskningen fra det ansøgte projekt udgør 0,02 % af den samlede kvælstofbelastning til Præstø Fjord. Faxe Kommune vurderer dermed, at afskæringskriterium 2B er overholdt og at projektet ikke i sig selv vil medføre en væsentlig kvælstof-påvirkning i Præstø Fjord og Natura 2000 område nr. 168.

²¹ Link: <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/>

Præstø Fjord er en del af det meget sårbare Natura 2000 område nr. 168 - Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund.

I henhold til § 7 og § 8 i habitatbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 408 af 01/05/2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter) skal der foretages en vurdering af, om projektet kan påvirke et Natura 2000 område væsentligt.

Det vil sige, at alle aspekter af projektet, som i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke bevaringsmålsætningen, skal identificeres, før projektet godkendes.

I vurderingen af afskæringskriterium 1 har Faxe Kommune konkluderet, at det ansøgte projekt ikke i sammenhæng med andre projekter vil påvirke Præstø Fjord og dermed Natura 2000 område nr. 168. I vurderingen af afskæringskriterium 2B har Faxe Kommune konkluderet, at eftersom kvælstofbidraget fra det ansøgte projekt udgør mindre end 1 % af den samlede kvælstofbelastning til Præstø Fjord, vil det ansøgte projekt i sig selv ikke påvirke Præstø Fjord og dermed Natura 2000 område nr. 168.

Tabel 10. Beregning af kvælstofbidraget fra det ansøgte projekt til Præstø Fjord samt det procentvise bidrag ift. samlet belastning fra oplandet til fjorden.

Delopland Præstø Fjord	
Delopland til Præstø Fjord (http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm)	15.170 ha
Nuværende påvirkning til Præstø Fjord 16,8 kgN/ha/år *: jf. vandplan 2009-2015, figur 2.4.8	254.856 kg N/år
Reduktionspotentiale **, udbringningsarealer: (jf. nitratklassekortlægningen)	0-50 % – middel 25 %
Udbringningsarealer i opland til Præstø Fjord:	20,7 ha
Husdyrgødningsbetinget udvaskning fra rodzonen: Jf. ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk	2,5 kg N/ha/år
Samlede påvirkning, husdyrgødning til Præstø Fjord: ($(1-0,25) \times 2,5 \text{ kg N/ha/år} \times 20,7 \text{ ha}$)	38,81 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af det samlede kvælstofbidrag fra deloplandet til Faxe Bugt (omregnet til %) ***: ($38,81 \text{ kg N/år} / 254.856 \text{ kgN}$) x 100 %	0,02 %

*Bidraget fra deposition indgår ikke i denne beregning, hvorved arealets andel af kvælstofbelastningen til vandområdet vil blive overestimeret

**Reduktionspotentialet er et udtryk for, hvor stor en del af kvælstoffet der bliver tilbageholdt i jorden og derved ikke kommer ud i de danske farvande.

***Udspretningsarealernes "merudvaskning" af nitrat sættes i forhold til deloplandet i vandområde 2.6. Derved fremkommer udbringningsarealernes andel af det samlede nitratudvaskning fra deloplandet.

Faxe Bugt er et åbent vandområde og Faxe Kommune vurderer, at bugten skal overholde afskæringskriterium 2A, hvilket vil sige, at nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion skal udgøre mindre end 5 % af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder i oplandet til Faxe Bugt.

Ifølge vandplan 2009-2015 er den nuværende arealbelastning til Faxe Bugt 17,1 kg N/ha/år. Heri er ikke medtaget bidrag fra kvælstofdeposition.

Af beregningen i Tabel 11 fremgår det, at kvælstofudvaskningen fra det ansøgte projekt udgør 0,06 % af den samlede kvælstofbelastning til Faxe Bugt. Faxe Kommune vurderer dermed, at afskæringskriterium 2A er overholdt og at projektet ikke i sig selv vil medføre en væsentlig kvælstof-påvirkning i Faxe Bugt.

Tabel 11. Beregning af kvælstofbidraget fra det ansøgte projekt til Faxe Bugt samt det procentvise bidrag ift. samlet belastning fra oplandet til bugten.

Delopland Faxe Bugt	
Delopland til Faxe Bugt (http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm)	21.883 ha
Nuværende påvirkning til Faxe Bugt 17,1 kgN/ha/år *: jf. vandplan 2009-2015, figur 2.4.8	374.199 kg N/år
Reduktionspotentiale **, udbringningsarealer: (jf. nitratklassekortlægningen)	0-50 % – middel 25 %
Udbringningsarealer i opland til Faxe Bugt:	110,8 ha + 9,3 ha (aftale)
Husdyrgødningsbetinget udvaskning fra rodzonen: Jf. ansøgningsystemet husdyrgodkendelse.dk	2,5 kg N/ha/år
Samlede påvirkning, husdyrgødning til Faxe Bugt,: ((1-0,25) x 2,5 kgN/ha/år x 120,1 ha)	225,19 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af det samlede kvælstofbidrag fra deloplandet til Faxe Bugt (omregnet til %)***: (225,19 kgN/år/ 374.199 kgN) x 100 %	0,06 %

*Bidraget fra deposition indgår ikke i denne beregning, hvorved arealets andel af kvælstofbelastningen til vandområdet vil blive overestimeret

**Reduktionspotentialet er et udtryk for, hvor stor en del af kvælstoffet der bliver tilbageholdt i jorden og derved ikke kommer ud i de danske farvande.

***Udspretningsarealernes "merudvaskning" af nitrat sættes i forhold til deloplandet i vandområde 2.6. Derved fremkommer udbringningsarealernes andel af det samlede nitratudvaskning fra deloplandet.

Samlet er det Faxe Kommunes vurdering at kvælstofudvaskningen fra rodzonen til overfladevand fra det ansøgte projekt ikke vil påvirke tilstanden væsentligt i hverken Faxe Bugt eller Præstø Fjord, herunder Natura 2000 område nr. 168.

Faxe Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at projektet hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter vil påvirke bevaringsmålsætningen for Natura 2000 område nr. 168.

I henhold til § 11 i habitatbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 408 af 01/05/2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter) skal der foretages en vurdering af, om projektet kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter eller ødelægge plantearter, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV.

Faxe Kommune har ikke kendskab til forekomst af bilag IV arter i nedstrøms vandmiljøer, som vil kunne blive påvirket ved kvælstoftilførslen fra projektet. I Præstø Fjord vil marine bilag IV arter potentielt kunne være marsvin og andre arter af hvaler. I flere år var marsvinet i tilbagegang i Østersøen, men et EU-projekt, der blev sat i gang i maj 2011, viser, at der er en bestand på knapt 3000 marsvin i Østersøen²². Marsvin og andre arter

²² Link: <http://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/artsleksikon/dyr/pattedyr/hvaler/marsvin/>

af hvaler er dog ikke på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 område nr. 168; eneste marine art på udpegningsgrundlaget er spættet sæl.

Faxe Kommune vurderer, at idet kvælstofbidraget fra den ansøgte drift er vurderet til hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter at påvirke Præstø Fjord eller Faxe Bugt, vil projektet ikke påvirke, beskadige eller ødelægge eventuel forekomst af marine bilag IV arter i de to vandområder, herunder heller ikke yngle- og rasteområder i deres naturlige udbredelsesområde.

Faxe Kommune finder derfor samlet, at der ikke er grundlag for at fastsætte yderligere eller skærpede vilkår til kvælstofudvaskningen fra udbringningsarealerne til overfladevand.

5.8.5 Fosfor og lavbundsarealer

Beskyttelsesniveauet for fosfor omfatter kun arealer i oplande til Natura 2000-områder, der er overbelastet med fosfor. Beskyttelsesniveauet er opdelt i fosforklasse 0, 1, 2 og 3. Kravet til fosforoverskud afhænger af jordtype, dræningsforhold, fosfortal, samt jern-fosforindhold, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Hovedparten af husdyrbrugets ejede og forpagtede arealer er ikke beliggende i opland til et Natura 2000 område overbelastet med fosfor. Derfor skal der, i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, ikke stilles yderligere krav til fosforoverskuddet på disse arealer udover de krav, der gælder som følge af harmonikravene.

Mark 25-0, 27-0, 30-0 og 60-2 ligger helt eller delvist inden for et opland til et Natura 2000 område overbelastet med fosfor. Der er tale om Natura 2000 område nr. 168 (Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund), bestående af habitatområde SAC147 - Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund og fuglebeskyttelsesområde SPA89 - Præstø Fjord, Ulvshale, Nyord og Jungshoved Nor.

Disse 4 marker er drænede lerjorde (JB6) med fosfortal over 6, hvorfor arealerne overvejende placeres i fosforklasse 3. 0,13 ha af mark 60-2 er et lavbundsareal og er derfor omfattet af det generelle beskyttelsesniveau for fosforklasse 2 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. I fosforklasse 2 stilles krav om et maksimalt fosforoverskud på 2 kg P/ha/år.

I alt er 20,55 ha af husdyrbrugets udbringningsareal omfattet af fosforklasse 3 og 0,13 ha er omfattet af fosforklasse 2. De resterende 110,83 ha er ikke omfattet af fosforkrav (fosforklasse 0).

Krav til fosforoverskuddet stilles på bedriftsniveau og ikke i forhold til den enkelte mark. Det skyldes, at overholdelse af kravet ellers ikke ville kunne kontrolleres ved tilsyn.

I ansøgningssystemet er kravet til bedriftens fosforoverskud beregnet til 9,0 kg P/ha/år. Fosforoverskuddet på bedriftens udbringningsarealer er beregnet til 6,7 kg P/ha/år.

Faxe Kommunes vurdering

Faxe Kommune vurderer, at det ansøgte projekt overholder det generelle beskyttelsesniveau for fosforoverskud på udbringningsarealerne, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Det beregnede fosforoverskud er mindre end kravet på maksimalt 9,0 kg P/ha/år i overskud på udbringningsarealerne. Beskyttelsesniveauet er overholdt med 301 kg P mere end kravet.

Faxe Kommune vurderer derfor, at der ikke er grundlag for at stille vilkår til fosforoverskuddet på husdyrbrugets udbringningsarealer. Der er stillet vilkår til maksimal årlig tilførsel af husdyrgødning, herunder indholdet af N og P, til bedriftens udbringningsarealer.

Skærpelse af fosforkravet

Kommunen skal for hver ansøgning foretage en konkret vurdering, jf. husdyrgodkendelseslovens § 29, og kan på den baggrund i særlige tilfælde beslutte sig for at stille vilkår, der rækker ud over det beskyttelsesniveau, der fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Kriterierne for skærpeelse i forhold til beskyttelsesniveauet fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 4.

Det følger af Natur- og Miljøklagenævnets praksis, at reglerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 – suppleret med adgangen til at fastsætte skærpede vilkår efter § 13, jf. bilag 4, gør op med reguleringen af fosforoverskuddet. Nævnets praksis er begrundet med, at den tilgængelige forskningsbaserede viden om tab af fosfor fra udbringningsarealer til vandmiljøet må anses for at være begrænset, og at der for tiden ikke findes videnskabeligt anerkendte modeller eller metoder, der kan fastslå, hvor stor en mængde fosfor, der udvaskes til vandmiljøet fra nærmere angivne udbringningsarealer.

Faxe Kommunes vurdering

Det ansøgte projekt overholder beskyttelsesniveauet for fosfor, som det er fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Hovedparten af arealerne (110,83 ha) er beliggende udenfor opland til Natura 2000 områder overbelastet med fosfor. 20,68 ha er beliggende i oplandet til Præstø Fjord, som er et Natura 2000 område overbelastet med fosfor.

Tilførsel af næringsstoffer kan påvirke vandmiljøet, og arter og naturtyper i Natura 2000-områderne. For marine områder, især åbne farvande, vurderes kvælstof dog generelt at spille den afgørende begrænsende rolle, mens reduktion af fosfor vurderes ikke at medføre øget begrænsning af primærproduktionen og forbedring af vandmiljøet. I Præstø Fjord forekommer der dog høje sommerkoncentrationer af fosfor, jf. vandplan 2009-2015 for hovedvandopland 2.6.

Hvis et udbringningsarealer har en terrænhældning over 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller kystvande, må der inden for en afstand af 20 meter fra vandløbets, søens eller kystvandets afgrænsning ved dagligvande, som udgangspunkt ikke tilføres husdyrgødning, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens § 30. På skråninger med en hældning på mellem 6° og 12° kan flydende husdyrgødning dog anvendes, hvis den nedfældes i parallel retning i forhold til det nærliggende vandmiljø.

Ingen af de 4 arealer i oplandet til Præstø Fjord skråner direkte ned til beskyttede vandløb og overfladisk afstrømning af fosfor vurderes derfor at være begrænset. Alle arealer er drænedede sandblandede lerjorde (JB6). Faxe Kommune vurderer på baggrund af arealernes beliggenhed og karakter, at der ikke er grundlag med hjemmel i bekendtgørelsens bilag 4, til at fastsætte skærpede vilkår for fosforoverskuddet på husdyrbrugets udbringningsareal.

Ingen af de 4 udbringningsarealer afvander direkte til fosforbelastede søer og der er dermed ikke grundlag for at skærpe fosforkravet i forhold til udvaskning af fosfor til søer.

Selvom Præstø Fjord oplever høje sommerkoncentrationer af fosfor, vurderer Faxe Kommune, at der ikke vil forekomme væsentlige påvirkninger af fjorden i form af fosfortilførsel fra husdyrbrugets udbringningsareal. Det ansøgte projekt lever op til husdyrgodkendelseslovens regulering af fosforoverskud og hovedparten af arealerne ligger udenfor oplande til fosforbelastede Natura 2000 områder. Derudover er der ingen af arealerne i oplandet til Præstø Fjord, som skråner direkte mod beskyttede vandløb eller søer. På denne baggrund vurderer Faxe Kommune, at projektet hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil medføre en skadesvirkning på det marine vandmiljø og arter og naturtyper tilknyttet Natura 2000-område nr. 168 - Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund.

Faxe Kommune har ikke kendskab til forekomst af bilag IV arter i nedstrøms vandmiljøer, som vil kunne blive påvirket ved fosfortilførslen fra projektet. I Præstø Fjord vil marine bilag IV arter potentielt kunne være marsvin og andre arter af hvaler. Da Faxe Kommune som nævnt vurderer, at fosfortilførslen fra projektet ikke vil kunne påvirke Præstø Fjord (Natura 2000 område nr. 168), vurderes det endvidere, at der ikke vil ske påvirkning af eventuel forekomst af marine bilag IV arter i Præstø Fjord.

Arealerne i oplandet til Faxe Bugt ligger ikke i fosforfølsomt opland til Natura 2000 og det vurderes, at fosfortilførslen til disse arealer ikke vil kunne påvirke evt. forekomst af marine bilag IV arter i Faxe Bugt.

Med baggrund i ovenstående vurdering ses der på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området ikke at være marine arter og naturtyper, som vil skades ved tilførsel af fosfor, ligesom Faxe Kommune vurderer, at der ikke vil ske beskadigelse eller ødelæggelse af kendte bilag IV-arter, eller deres yngle- og rasteområder, ved fosfortilførslen fra projektet.

Faxe Kommune finder derfor samlet, at der ikke er grundlag for at fastsætte yderligere vilkår til fosforoverskuddet fra udbringningsarealerne.

5.8.6 Nitrat-udvaskning til grundvand

Alle udbringningsarealerne ligger i områder med drikkevandsinteresser, hovedparten af arealerne i områder med særlige drikkevandsinteresser. Ingen af arealerne ligger inden for indsatsområder for nitrat.

Tre af de eksisterende arealer (dvs. arealer som allerede er omfattet af § 11-godkendelsen – 2010) er beliggende i et område, der siden 2010 er blevet udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde (NFI). Det drejer sig om 8,38 ha af arealerne 9-0, 30-0 og 31-0.

Ingen nye arealer eller øvrige af de eksisterende arealer er beliggende indenfor NFI-områder.

Der er ikke udarbejdet en indsatsplan for nitratudvaskning til grundvand i områderne for udbringningsarealerne, og det er derfor husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens generelle krav til nitratudvaskningen til grundvand, der skal overholdes, jf. bilag 3 til bekendtgørelsen.

Det generelle krav for udvaskning af kvælstof til grundvand angiver, at der ikke må være en merbelastning fra det ansøgte projekt, såfremt udvaskningen fra rodzonen til grundvandet overstiger 50 mg N/l i den ansøgte drift.

Faxe Kommunes vurdering

Faxe Kommune vurderer, at det generelle grundvandskrav skal opfyldes på hele udbringningsarealet, det vil sige også den del af arealet, der allerede er omfattet af § 11-godkendelsen. Kommunen vurderer, at udvidelsen i husdyrholdet ikke kan adskilles fra den eksisterende produktion ved udbringning af husdyrgødning på udbringningsarealet, og at der dermed i tillægget skal foretages en vurdering af husdyrbrugets samlede udbringningsareal.

Dette betyder i forhold til udvaskning af kvælstof til grundvandet, at Faxe Kommune stiller vilkår til, at husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens generelle krav for udvaskning af N til grundvand overholdes for hele udbringningsarealet, det vil sige også de eksisterende arealer, som allerede er omfattet af § 11-godkendelsen (2010).

Miljøstyrelsen har tidligere i et svar i husdyr-helpdesken²³ redegjort for, at miljøvurderinger i tillæg til husdyrgodkendelser i forhold til beskyttelsesniveauer mm. og beregninger skal foretages på samme måde, som hvis der blev søgt om en ny godkendelse af hele arealet: *"Beskyttelsesniveauerne for nitrat og fosfor, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, skal således opfyldes for hele arealet som var det en førstegangsgodkendelse af hele arealet"*.

²³ Reguleringen af arealerne ved tillægsgodkendelse. Besvaret den 09-04-2014. Link: <http://mst.dk/virksomhed-myndighed/landbrug/miljoegodkendelse-af-husdyrbrug/vejledning/husdyrhelpdesken/showanswer?id=8d515722-b83a-4487-93cc-467bdaf801bc>

Ved dette projekt udvaskes mellem 64-68 mg nitrat/l i ansøgt drift og der er ingen merbelastning ift. nuddriften før 2010.

Kravet til ingen merbelastning af nitrat ved udvaskning fra rodzonen til grundvand opfyldes på de tre udbringningsarealer ved at der på det samlede udbringningsareal etableres ekstra efterafgrøder udover Plantedirektoratets generelle krav om etablering af efterafgrøder. Der er derfor stillet vilkår om dette i godkendelsen.

5.8.7 Natur - på og ved arealerne

Udbringningsarealer, der indgår i § 11 godkendelsen (2010), er vurderet i forbindelse med afgørelsen af § 11 godkendelsen.

Naturvurderingen i tillægsgodkendelsen er derfor rettet mod nye arealer. De nye arealer i tillægget er mark 12-2, 15-1, 40-0 samt aftalearealet "Jørgen" på 4,83 ha.

Internationale naturbeskyttelsesområder – kategori 1 natur

Korteste afstand fra udbringningsarealerne til et Natura 2000 område er 1,1 km (fra mark 40-0 til Natura 2000 område nr. 167- Skove ved Vemmetofte). Der er endvidere ikke kendskab til forekomster af habitatnaturtyper inden for og omkring udbringningsarealerne.

Faxe Kommunes vurdering

I henhold til Miljøstyrelsens WebGis vil der sjældent kunne konstateres en påvirkning på over 1 kg N/ha, hvis afstanden mellem udbringningsarealet og naturområdet er over 100 meter - uanset husdyrgødningsstype og anvendt teknologi.

Faxe Kommune vurderer derfor, at med en korteste afstand på 1,1 km til et internationalt naturbeskyttelsesområde (Natura 2000), vil der ikke ske påvirkning af Natura 2000 områder fra udbringning af husdyrgødnings på husdyrbrugets udbringningsarealer.

Kategori 2-natur

Korteste afstand fra udbringningsarealerne til kategori 2 natur, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, er ca. 933 m fra overdrev til aftalearealet "Jørgen" og ca. 970 m fra mark 40-0 til overdrev langs kysten til Faxe Bugt. Alle andre udbringningsarealer og aftalearealer ligger mere end 1 km fra kategori 2 naturområder.

Faxe Kommunes vurdering

Som beskrevet tidligere vil der sjældent kunne konstateres en påvirkning på over 1 kg N/ha, hvis afstanden mellem udbringningsarealet og naturområdet er over 100 meter.

Da nærmeste kategori 2 natur ligger mere end 900 m fra udbringningsarealer og aftalearealer, vurderer Faxe Kommune, at der ikke vil ske påvirkning af kategori 2 naturtyper fra udbringning af husdyrgødnings på husdyrbruget udbringnings- og aftalearealer.

§ 3 Natur og øvrige naturforhold

Flere af de eksisterende udbringningsarealer, dvs. arealer der indgår i § 11-godkendelsen, grænser op til beskyttede vandløb eller naturområder beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. På flere arealer findes § 3 beskyttede søer.

Der findes ingen § 3 beskyttede naturområder i nærheden af de nye arealer mark 12-2 og 15-1. Beskyttede naturtyper ligger mere end 200 m fra de to udbringningsarealer. Ligeledes er der ingen beskyttede naturtyper i nærheden af den nye mark 40-0. Nærmeste § 3 beskyttede naturtype er en sø ca. 380 m nordøst for arealet.

Det nye aftaleareal "Jørgen" grænser ikke op til § 3 beskyttet natur. Korteste afstand fra arealet til beskyttet natur er ca. 15 m til § 3 beskyttet eng nord for markarealet. Markarealet adskilles dog fra engarealet af Højgårdsvej. Ca. 50 m syd for aftalearealet ligger en § 3 beskyttet sø.

Ingen af de nye udbringnings- og aftalearealer er udpeget som økologiske korridorer eller naturbeskyttelsesområder i kommuneplanen.

Faxe Kommunes vurdering

Miljøstyrelsens Web-vejledning angiver, at hvis afstanden mellem et udbringningsareal og et naturområde er over 100 meter, vil der sjældent kunne konstateres en påvirkning på over 1 kg N/ha - uanset husdyrgødningstype og anvendt teknologi. Kun i tilfælde med "worst case" tab af ammoniak og et udbringningsareal på over 100 ha vil der kunne konstateres påvirkninger på over 1 kg N/ha. "Worst case" vil typisk være udbringning af fast husdyrgødning uden nedbringning typisk ved udbringning ovenpå afgrøden. Ved anvendelse af flydende husdyrgødning er tabet betydeligt mindre med de nuværende krav.

Det gælder desuden, at jo tyndere gylle, jo hurtigere nedtrængning i jorden og jo mindre ammoniaktab. Ved udbringning af svinegylle og afgasset gylle vil der ikke være påvirkninger på over 1 kg N/ha bortset fra de nærmeste 10 meter. Kvæggyllen, som typisk har højere tørstofindhold, kan derimod have påvirkninger på over 1 kg N/ha indenfor de nærmeste 20 meter. Hvis gyllen nedbringes hurtigt, nedfældes eller der anvendes forsuret gylle, er påvirkningen selv tæt på naturområder langt under 1 kg N/ha.

Faxe Kommune vurderer, at der ikke vil ske påvirkning af beskyttede naturtyper fra udbringning af husdyrgødning på de nye udbringningsarealer mark 12-2, 15-1 og 40-0, da korteste afstand til § 3 beskyttet naturtype er over 200 m.

Aftalearealet "Jørgen" ligger 15 m syd for et § 3 beskyttet engareal. Faxe Kommune vurderer, at med en afstand på 15 m til engarealet fra aftalearealet samt idet aftalearealet adskilles fra engarealet af vejen Højgårdsvej, vil der ikke ske væsentlig påvirkning af engarealet fra udbringning af husdyrgødning på aftalearealet.

Bilag IV arter

En række dyr, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på egnen omkring landbruget. På baggrund af Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 (Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV) vurderes det, at følgende arter kan forekomme i området: vandflagermus, syd-flagermus, troldflagermus, dværgflagermus, hasselmus, stor vandsalamander, spidssnudet frø og springfrø. Derudover kan følgende arter forekomme i omegnen af området, hvor udbringningsarealerne er beliggende (jf. Faglig rapport nr. 635): brun flagermus, langøret flagermus, skimmelflagermus, markfirben, løvfrø og eremit.

Faxe Kommunes vurdering

Faxe Kommune har ikke konkret kendskab til forekomst af bilag IV arter på eller umiddelbart op til husdyrbrugets udbringningsarealer. Faxe Kommune har endvidere ikke kendskab til forekomster af planter og dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller i nærheden af udbringningsarealerne.

Projekter som berører fjernelse af gamle bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus. Da der ikke fjernes eller fældes gamle træer eller lignende i forbindelse med arealdriften, vurderes det, at arealdriften ikke vil påvirke eventuel forekomst af flagermus i området.

Hasselmusen holder primært til i skove, hvorfor arealdriften af udbringningsarealerne ikke vurderes at påvirke hasselmusen eller beskadige potentielle yngle- og rastesteder for arten.

Eremitten er ligeledes knyttet til skove, specifikt gamle løvtræer. Arealdriften af udbringningsarealerne vurderes derfor ikke at påvirke eremit eller beskadige potentielle yngle- og rastesteder for arten.

Markfirben yngler på en række forskellige typer af levesteder, som er kendetegnet ved, at de indeholder solvendte skråninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser. Markfirben bruger bl.a. sten- og jorddiger samt levende hegn som spredningskorridorer, hvorfor ændringer af jord- og stendiger samt levende hegn kan påvirke arten.

Der vil ikke ske ændring af beskyttede sten- og jorddiger eller af levende hegn i forbindelse med arealdriften i det ansøgte projekt.

Ved projekter, som har udbringningsarealer op til vand- og vådområder, kan der ske en påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-padder (arter af frø samt stor vandsalamander).

Da der findes flere søer/vandhuller nær udbringningsarealerne på husdyrbruget, kan der potentielt være forekomst af beskyttede padder (arter af frøer samt stor vandsalamander). Ingen af de nye udbringnings- og aftalearealer grænser dog op til vandhuller eller søer. Korteste afstand til sø er ca. 50 m fra aftalearealet "Jørgen".

Med en afstand på ca. 50 m til nærmeste vandhul/sø fra de nye udbringnings- og aftalearealer, vurderer Faxe Kommune, at arealdriften ikke vil påvirke eventuel forekomst af padder. Faxe Kommune har ikke konkret kendskab til forekomst af bilag IV-arter, rødlistearter eller andre fredede arter på eller ved de nye udbringningsarealer. Faxe Kommune vurderer derfor, at der ikke er grundlag for at stille skærpede vilkår til arealdriften på disse arealer som følge af hensynet til beskyttelse og bevarelse af disse arter.

På flere af de eksisterende arealer, dvs. de arealer der indgår i § 11 godkendelsen, er der søer og vandhuller. Af § 11 godkendelsen fremgår, at kommunen ikke har kendskab til forekomst af bilag IV arter, rødliste-arter eller arter omfattet af artsfredning på eller nær udbringningsarealerne. Kommunen har vurderet, at det ansøgte projekt vil have en neutral effekt på disse arter.

Vandløbsloven²⁴ stiller krav om en bræmme på 2 meter omkring alle søer over 100 m². Da netop de mindre søer ofte er yngle- og rastesteder for bilag IV-padder vurderes denne generelle regulering at være væsentlig for beskyttelsen af bilag IV-arterne.

Faxe Kommune har ikke siden meddelelsen af § 11 godkendelsen i 2010 fået ny viden eller kendskab til forekomst af bilag IV arter eller rødlistearter i området på og ved udbringningsarealer. Faxe Kommune finder derfor ikke, at der er grundlag for at stille skærpede vilkår til arealdriften på udbringningsarealerne omfattet af § 11 godkendelsen ud fra hensyn til beskyttelse og bevarelse af bilag IV arter.

Med de gældende krav til udbringning af husdyrgødning og gældende bræmme krav omkring vandløb og søer er det vurderet, at padderne er sikret tilstrækkeligt i forbindelse med det ansøgte.

Faxe Kommune vurderer i den konkrete sag, at den generelle regulering af almindelig landbrugsdrift på ejendommens udbringningsarealer er tilstrækkelig til at sikre yngle- og rastesteder for arter på habitatdirektivets bilag IV. Der stilles derfor ikke vilkår i forhold til beskyttelse af bilag IV-arter.

Samlet vurdering af påvirkning fra markdrift

Faxe Kommune vurderer samlet, at der ved almindelig lovlig markdrift på bedriftens udbringningsarealer, ikke vil ske væsentlig påvirkning af omkringliggende naturområder, herunder internationale naturbeskyttelsesområder eller arter på habitatdirektivets bilag IV, såfremt de stillede vilkår respekteres.

5.8.8 Øvrigt - på og ved arealerne

²⁴ Lov nr. 1579 af 8. december 2015 om vandløb

Fredede fortidsminder

I henhold til museumslovens²⁵ § 29e, må der ikke foretages ændring i tilstanden af fortidsminder. Der må heller ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, der fastlægger skel gennem fortidsminder. Derudover må der i henhold til lovens § 29f ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes på fortidsminder og inden for en afstand af 2 m fra dem. Der må heller ikke anvendes metaldetektor.

Ingen af udbringningsarealerne eller ejendommens driftsanlæg ligger i nærheden af beskyttede fortidsminder.

En del af mark 3-0, 3-1 og 9-0 er udpeget som kulturarvsareal, jf. museumslovens § 23 stk. 4. Udpegningen har til hensigt at orientere planmyndighederne om forekomsten af væsentlige bevaringsværdier, som der skal tages hensyn til ifm. kommunal- og lokalplanlægning. Markdriften på arealet er ikke i konflikt med udpegningen.

Beskyttede sten- og jorddiger

Langs flere af husdyrbrugets udbringningsarealer er der sten- og jorddiger beskyttet efter Museumslovens § 29a. På mark 60-2 ligger et beskyttet sten- og jorddige delvist inde på arealet. I henhold til museumslovens § 29a, stk. 1, må beskyttede sten- og jorddiger ikke ændres eller fjernes.

Kommunalbestyrelsen kan dog i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelsen i museumslovens § 29 a, stk. 1. Ansøger har mulighed for at søge om dispensation fra bestemmelserne i museumslovens § 29a, stk. 1, hos Faxe Kommune. Kommunen kan i særlige tilfælde give dispensation fra bestemmelserne, jf. lovens § 29j.

²⁵ Bekendtgørelse nr. 358 af 08/04/2014 af museumsloven